

**BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**

Ikt.sz.: 79-332...../2013

Hiv. sz.: 5/52289-3/2013. 2013 NOV 13.

Ktsz.: 59-82...../2013.

(Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály)

Az ülés időpontja: 2013. november 27.

Átvette: Vallás.....

E L Ő T E R J E S Z T É S

a XV. kerületi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálatáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint „A legalább 2000 lakosú települési önkormányzat - a területén élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - szolgáltatástervezési koncepciót készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat két évente felülvizsgálja, aktualizálja.”

A XV. kerületben az első szociális szolgáltatástervezési koncepció (továbbiakban: Konceptió) 2004-ben készült, amely 2006-ban, 2008-ban és 2011-ben lett felülvizsgálva és aktualizálva. A Képviselő-testület minden esetben - a koncepcióban leírtak szerint - tudomásul vette a már megvalósult elképzeléseket, illetve meghatározta a célokat.

A Konceptió felülvizsgálata 2013. évben ismét esedékessé vált. A felülvizsgálat során figyelembe vettük a következő évek várható legfontosabb szociálpolitikai kihívásait¹:

1. A társadalmi összetartozás erősítése – a magyar társadalom túlzottan megosztott, széttöredezett az iskolázottság, foglalkoztatottság, fogyasztás és életmód szempontjából. Mindennek van egy erőteljes területi szegregáltsága és egyre erőteljesebb etnicizálódása is.
2. A nagyon kedvezőtlen népesedési folyamatok fékezése, visszafordítása – a családok megerősítésével, a gyermekvállalás feltételeinek javításával.
3. A szegénység csökkentése – Európai Unió összevetésben a 27 tagország közül hazánk az összlakosság tekintetében a középmezőnyben, míg a gyerekszegénység esetében a legrosszabb harmadban található. Meghatározó okok: iskolai végzettség, munkaerő-piaci státusz, gyerekszám, etnikai státusz, települési hierarchiában elfoglalt hely. A szegények 40%-a olyan tartós és mély szegénységben él, ahová a szociálpolitikai eszközrendszer adekvát módon nem ér el.
4. A foglalkoztatottság, a munkaerő-piaci aktivitás növelése, különösen a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportok számára – a szociális ellátások munkára ösztönzésének javításával (szoros együttműködésben a foglalkoztatáspolitikai és felnőttképzési intézményekkel), az atipikus munkavégzéshez rugalmasabban igazodó támogatórendszerrel.
5. Az időskori biztonság garantálása – a saját jogon megfelelő összegű nyugdíjra nem jogosult, valamint szociális körülményeik, egészségi állapotuk miatt gondoskodást igénylő emberek támogatása.
6. A megfelelő lakhatás biztosítása mindenki számára, beleértve az eladósodás, a hitel- vagy közüzemi díjhátralék miatti kilakoltatás megelőzését – különösen a lakás-vesztés megakadályozásával, a lakhatás támogatásával, adósságkezeléssel.
7. A szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások hozzáférhetővé tétele mindenki számára, a minőségi, rugalmas, emberközpontú és lakosság közeli szolgáltatások erősítésével.

¹ Forrás: Nemzeti Szociálpolitika Konceptió

8. A területi elkülönülés, szegregáció, gettósodás megfékezése.
9. A hátrányos megkülönböztetés, diszkrimináció kiküszöbölése, különösen a nők, a fogyatékkal élő személyek, a cigány, illetve a más kisebbséghez tartozó emberek társadalmi integrációjának erősítése érdekében.

Az önkormányzatnak a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényből és az Szt-ből adódó kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása érdekében folyamatosan biztosítani kell a szociális ellátások és szolgáltatások anyagi fedezetét, az intézmények működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, továbbá azok fejlesztéséhez, állagmegóvásához szükséges forrásokat.

A XV. kerületben a jelenleg hatályos jogszabályok szerint valamennyi szociális és gyermekvédelmi ellátás biztosított és minden rászoruló számára elérhető.

Az előző felülvizsgálat óta nagyon sok változás történt a szociális ágazatban:

- 2011. július 1-jétől nem a jegyzők feladata a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények működési engedélyeztetése,
- 2011. szeptember 1-jével bevezetésre került a bölcsődei gondozási díj,
- 2012. július 1-jétől bevezetésre került a TAJ alapú nyilvántartási rendszer (KENYSZI),
- az Áht. változása miatt a polgármesteri hivatalok, az önkormányzatok, a költségvetési intézmények önálló adó- és bankszámla számot kaptak, ezért szükségessé vált az alapító okiratok módosítása is,
- 2013. január 1-jétől új rendszerben működik a korai fejlesztés és a fejlesztő felkészítés, így a bölcsődékben és az ESZI-ben módosítani kellett az alapító okiratot, a működési engedélyeket és a szakmai programot,
- 2013. január 1-jétől került kialakításra a járási rendszer, mellyel a szociális területről az alanyi, normatív közgyógyellátás, az alanyi ápolási díj, az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsággal, a menekültekkel és a hadigondozottakkal kapcsolatos feladatok át kerültek a Kormányhivatal Kerületi Hivatalához (járási hivatal),
- 2013. január 1-jével megalakult a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság,
- tömeges jogszabályváltozások a szociális és gyermekvédelmi ellátások szabályozásban.

Az előterjesztés 1. mellékletében összefoglaltuk a 2011-ben elfogadott Konceptióban meghatározott célok időarányos megvalósulását. A felülvizsgálat tervezetét az előterjesztés 2. melléklete tartalmazza.

Tájékoztatom a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Konceptió felülvizsgálatának tervezetét a Szociális Kerekasztal 2013. november 6. napján megtárgyalta és 11 igen és 1 tartózkodás (Gyámhivatal) mellett javasolta annak elfogadását a Képviselő-testületnek.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy tárgyalja meg az előterjesztést és fogadja el a határozati javaslatokat.

Budapest, 2013. november 12.,

László Tamás
polgármester

Melléklet:

1. Tájékoztató a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott célok időarányos végrehajtásáról 2011-2013
2. Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata

1. **Témafelelős:** Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály.....

2. **Egyeztetésre megküldve:** Vizér Klára.....

Közigazdasági Főosztály

3. **Bizottságok:** PJB SZCSTB KKESB TVÉKB

☒ ☒ ☐ ☐

4. **Jegyzői láttamozás:** 2013. november hó 12. nap **Aláírás:**.....

5. **Meghívandók:** az érintett intézményvezetők.

6. **Az előterjesztést kapják:** -

Határozati javaslatok:

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

(1) elfogadja a Bp. Főváros XV. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának 2013. évi felülvizsgálatát.

Határidő: 2013. november 27.

Felelős: polgármester

(2) felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon Bp. Főváros XV. kerület 2013. évi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója felülvizsgálatának megjelentetéséről az Önkormányzat honlapján.

Határidő: 2013. december 6.

Felelős: polgármester

A döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyek:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése.

A határozati javaslatok elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

AF

**Tájékoztató a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott célok
időarányos végrehajtásáról
2011-2013**

Meghatározott célkitűzések	Intézkedések	Eredmények, indikátorok
Valós szükségletekre épülő helyi szociálpolitika működtetése.	Segélyezési és szociális szolgáltatási rendszer működésének átvilágítása, folyamatos vizsgálata, értékelése, a jogszabályokban meghatározottak szerint. (Feltárni és megszüntetni azokat a hiányokat, amelyek az ellátás biztonságát veszélyeztetik.)	Az SZCSTB évente egy alkalommal értékeli az intézmények szakmai munkáját. A Képviselő-testület szükség szerint módosította a vonatkozó helyi rendeleteket.
A segélyezés volumenének fenntartása, fejlesztése.	A Képviselő-testület az önk. költségvetésében folyamatosan biztosította az anyagi forrást.	A Képviselő-testület szükség szerint módosította a vonatkozó helyi rendeleteket.
Közgyógyellátásban részesülők körének bővítése.	A vonatkozó rendelet módosítása 2011-ben és 2012-ben.	A jogosultsági feltétel enyhítésével 2011-ben 3718 fő, 2012-ben 3424 fő volt jogosult közgyógyellátásra.
Egyszeri, soron kívüli támogatás bevezetése az alanyi ápolási díjban, átmeneti segélyben részesülteknek és egészségkárosodottaknak	SZCSTB méltányosságból hozott határozta alapján 2012. évben.	Összesen 462 fő részesült támogatásban, az önk. ráfordítás: 1145e Ft volt.
HPV elleni védőoltások folyamatos biztosítása.	A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	2011-ben 151 fő 2012-ben 180 fő lánygyermek igényelte az oltást.
Munkanélküliség csökkentése.	Közfoglalkoztatás szervezése.	2011-ben 297 fő 2-6 hónap 2012-ben 339 fő 2-6 hónap Önk. ráfordítás: 2012-ben 16.286 eFt volt
Gyermekszegénység visszaszorítása.	Gyermekek nyári étkezésének és táboroztatásának és szabadidős programjának megszervezése.	2011-ben 375gyermek, 54munkanapon, 2012-ben 399 gyermek, 54munkanapon naponta egyszeri meleg ételt kapott. Önk. ráfordítás: 2011-ben 2.602e Ft, 2012-ben 3.458 e Ft volt.
Tankönyv és füzetsomag támogatás	Az önkormányzat költségvetésében folyamatosan biztosította a	2011-ben 4234 fő tankönyv támogatásban, 555 fő füzetsomag támogatásban. 2012-ben 2194 fő tankönyvtámogatásban, 530 fő

	támogatás fedezetét	füzetsomag támogatásban részesült.
Újszülöttek támogatása	A Képviselő-testület babakelengyével köszönti a kerületi újszülötteket.	2013. március 14-e óta 98 gyermek törvényes képviselője igényelte a támogatást.
Családvédelmi-, támogatási Intézet felállítása.	A Képviselő-testület elfogadta a kerületi családbarát társadalmi környezet megteremtése irányuló programot.	Családbarát program, koncepció kidolgozása. Szociális városközpont létrehozása.
Idősek kapcsolatos stratégiai célok.	A Képviselő-testület 2013-ban létrehozta az Idősügyi Tanácsot.	Az Idősügyi Tanács évente legalább egyszer ülésezik.
Idősügyi koncepció elkészítése.	Koncepció kidolgozása.	Az SZCSTB 2013. októberében elfogadta a helyi Idősügyi koncepciót.
Az idősek klubjában tagsági kártya bevezetése és a tagdíj csökkentése.	A Képviselő-testület csökkentette az idősek klubjában a befizetendő díj mértékét.	A klubok tagságának száma folyamatosan emelkedik. A tagsági kártyával a klubtagok mindhárom klub szolgáltatásait igénybe vehetik és kedvezményesen vehetik igénybe a Csokonai Művelődési Központ programjait.
Százévesek köszöntése.	100 évesek személyes köszöntésének megszervezése. A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	Kerületünkben élő, minden 100. életévét betöltött állampolgárt – hozzájárulásukkal – polgármester, alpolgármester és a körzeti képviselők köszöntötték. 2011-ben 5, 2012ben 7 főt.
Időskorúak gondozóházának bővítése	A Képviselő-testület döntése szerint a gondozóház 80 -100 fő férőhelyre bővül és az ÉPK területen kerül kialakításra.	A gondozóházi elhelyezésre nagy igény mutatkozik, amely igényeket a jelenlegi 12 férőhellyel nem lehet kielégíteni
A szociális és gyermekvédelmi ellátás érdekében kötött ellátási szerződések fenntartása, megújítása.	Az ellátási szerződések (Szoc. Rehab. Alapítvány, Humán Sztráda, Félúton Alapítvány, Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona) fenntartásra illetve megújításra került.	A szolgáltatók több száz XV. kerületi család szociális, mentális problémájának megoldásában nyújtottak segítséget.
A családok átmeneti otthonában élők számára az ún. kiléptető lakások számának növelése.	A Képviselő-testület döntése alapján a kiléptető lakások száma nőtt.	A kiléptető lakás száma 3-ról 10-re nőtt 2012-re, amelyeket a Szoc. Rehab. Alapítvány működtet.
A prevenció szűrőprogramok folytatása (egészségnap) az Egészségügyi Intézményben és az idősek klubjaiban.	A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	Évente két alkalommal több száz fő résztvevővel.

**BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓ
FELÜLVIZSGÁLATA**

...../2013. (.....) számú
képviselő-testületi
határozat

RÁKOSPALOTA - PESTÚJHELY - ÚJPALOTA

**BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATA**

Tervezet

2013

TARTALOMJEGYZÉK

I. A szociális szolgáltatástervezés

1.1 A szolgáltatástervezési koncepció megalkotásának célja és feladata	4
1.2 A koncepció felülvizsgálatának feladata	5
1.3 Alapelvek meghatározása.....	5
1.4 Értékek meghatározása.....	5
1.5 Jogszabályi háttér.....	6
1.6 Európa Uniós folyamatok.....	6

II. Budapest és a XV. kerületének általános jellemzői, statisztikai adatai

2.1 Településszerkezet, infrastruktúra.....	8
2.2 A lakosság egyes demográfiai jellemzői.....	8
2.2.1A XV. kerületi népesség száma, területi elhelyezkedése, egyéb demográfiai jellemzői....	10
2.2.2 Iskolázottsági mutatók.....	13
2.2.3 Foglalkoztatottsági mutatók.....	14
2.2.4 A háztartások, családok legfontosabb jellemzői	16
2.3 A kerületi lakásállományról.....	17

III. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben előírt, illetve önként vállalt szociális gondoskodási formák

3.1 A XV. kerületi Önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások.....	20
3.2 Szociális szolgáltatások.....	21
3.2.1A XV. kerületi Önkormányzat által biztosított szociális szolgáltatások.....	22

IV. Az egyes szociális ellátási, szolgáltatási formák helyzete

4.1 A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	23
4.1.1 Pénzbeli ellátások.....	24
4.1.2 Természetben nyújtott ellátások.....	38
4.2 A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nyújtott szociális szolgáltatások (személyes gondoskodást nyújtó ellátások)....	49
4.2.1 Alapszolgáltatások	50
4.2.2 Szakosított ellátások.....	65
4.2.2.1 Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények.....	65
4.3 A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján adható pénzbeli és természetbeni ellátást és személyes gondoskodást biztosító támogatási formák	68

4.3.1 Pénzbeli és természetbeni ellátások	68
4.3.2 Személyes gondoskodást biztosító támogatási formák	73
4.4 A menedékjogról szóló 1997. évi CXXXIX. törvény alapján adható szociális jellegű támogatási formák.....	80

V. A nem önkormányzatok által végzett szociális szolgáltatások helye és szerepe a kerületi ellátásban

5.1 A civil szervezetek szerepe a szociális jellegű tevékenységek rendszerében	81
5.2 Ellátási szerződés kötése önkormányzati feladat átvállalására	80
5.3 Pályázatok és egyéb támogatások szociális célú civil szervezetek részére.....	81
5.4 Helyi szociálpolitikai kerekasztal.....	82

VI. Stratégiai kihívások a szociális szolgáltatások fejlesztésében

6.1 A szociális ellátórendszer SWOT analízise	84
6.2 A tervezett tennivalók, célok megvalósítása és a további feladatok kijelölése.....	84
6.3 A szociális és gyermekvédelmi ellátások fenntartásának, működtetésének finanszírozása.....	86

VII. Mellékletek

1. sz. melléklet: Kapcsolódó legfontosabb jogszabályok jegyzéke
2. sz. melléklet: A budapesti férfiak és nők halálozásának mutatói és a születéskor várható átlagos élettartam alakulása 2006-2010 között kerületi bontásban
3. sz. melléklet: Budapest kiemelt szociális jellemzői
4. sz. melléklet: A nyilvántartott álláskeresők száma Budapest kerületeiben 2013. január 20-án, és 2013. augusztus 20-án.
5. sz. melléklet: Nyertes pályázatok 2010-2012

VIII. Függelék

- ESZI szervezeti felépítése
- Tájékoztató a társadalombiztosítási nyugellátásról és a hozzátartozói nyugellátásról
- Létminimum értékek 2006-2012
- 2011. évi KSH népszámlálási adatok

I.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉS

1.1. A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ MEGALKOTÁSÁNAK CÉLJA ÉS FELADATA

A szolgáltatástervezési koncepció az önkormányzatok szociális stratégiájának, operatív tervezésének és az operatív tervekben származtatott fejlesztési projektjeinek alapidokumentuma. Meghatározza a fejlesztési irányok különféle szintekre történő lebontása révén a szociális szolgáltatások, illetve az azokat körülvevő környezet viszonyát.

A szolgáltatástervezési koncepció célja egy olyan dokumentum létrehozása, amely átfogó képet nyújt a XV. kerület ellátási kötelezettségének helyzetéről, a szociális szükségletekről, a rendelkezésre álló lehetőségekről, a szolgáltatások fejlesztésének irányairól, racionalizálásokról, továbbá célja:

- feltárni és megszüntetni azokat a hiányokat, amelyek az ellátás biztonságát veszélyeztetik,
- olyan szolgáltató rendszer létrehozása, amely összehangoltan működik, lefedi a szociális szükségleteket, minőségi- és differenciált szolgáltatást nyújt és amelynek a középpontjában az egyén áll,
- rávilágítani a XV. kerületben működő szociális ellátó rendszer esetleges hiányosságaira.
- kijelölni az irányt a szükségletekhez igazodó intézményrendszer kialakításához,
- a meglévő szolgáltatások minőségének emeléséhez,
- tárgyi és infrastrukturális feltételek javításához,
- az intézmények alapvető működőképességének erősítéséhez,
- célcsoport elérésének javításához,
- kommunikációs és tájékoztatási hatékonyság növeléséhez,
- külső partnerekkel való együttműködés fejlesztéséhez,
- esélyegyenlőségi intézkedésekhez,
- a pályázati aktivitás fokozásához.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat - a területén élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - **szolgáltatástervezési koncepciót** készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat két évente felülvizsgálja, aktualizálja.

A XV. kerületben az első szociális szolgáltatástervezési koncepció 2004-ben készült el, majd 2006-ban, 2008-ban és 2011-ben felülvizsgálva és aktualizálva lett. A XV. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete mindegyik alkalommal - a koncepcióban leírtak szerint - tudomásul vette a már megvalósult elképzeléseket, illetve meghatározta a célokat.

Fentiek figyelembe vételével a 2013. évi felülvizsgálatnak célja, hogy bemutassa kerületünkben a jogi, gazdasági, és társadalmi változások hatását a szociális szolgáltatásokra.

Helyzetjelentést fogalmaztunk meg a jelenlegi viszonyokról, és bemutatjuk az előző felülvizsgálat elkészítésekor megfogalmazott célok megvalósítását és az előttünk álló feladatok körét.

1.2. A KONCEPCIÓ FELÜLVIZSGÁLATÁNAK FELADATA

- Kerületi helyzetkép bemutatása, amely kitér a felülvizsgálata óta történt változásokra a kerület szociális helyzetére, demográfiai, statisztikai adataira, a foglalkoztatottsági helyzetére.
- A koncepció felülvizsgálatakor meghatározott feladatok időarányos végrehajtásának bemutatása, azok eredményessége, a továbbra is megvalósításra váró feladatok feltérképezése.
- A szociális ellátórendszer felépítése, abban történt változások, a megváltozott jogi szabályozás bemutatása, az önkormányzati hatáskörben történt szabályozás változása, a helyi szinten – jegyzői hatáskörben, valamint önkormányzati hatáskörben – hozott döntések alakulása. Az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott ellátások típusonkénti bemutatása.
- A jövőbeli feladatok, fejlesztési irányvonalak bemutatása.

1.3. ALAPELVEK MEGHATÁROZÁSA

- Jog az emberhez méltó életre és ennek elidegeníthetlensége.
- Esélyegyenlőség biztosítása a kerület valamennyi rászorulója számára és egyenlő hozzáférés biztosítása a szociális szolgáltatásokhoz.
- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés tilalma kor, nem, vallási, etnikai hovatartozás, szexuális irányultság, vagyoni helyzet, politikai nézet, fogyatékoság, és egyéb helyzet miatt.
- A szociális biztonság megteremtése az önkormányzat koordinatív szerepének erősítésével a szociális intézmények, valamint a szociális tevékenységet folytató nonprofit, egyházi és civil szervezetek között.
- Nyitott szociálpolitika, az önkormányzat szerepének tisztázása (az önkormányzat csak az egyik felelős szereplő, a szolgáltatások biztosításában szerepet vállaló non-profit, egyházi és piaci szervezetek tekintetében főként koordinatív szerepet lát el).
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása.
- A helyi szociálpolitika feladata a esélyegyenlőtlenségek mérséklése, és az ebből fakadó társadalmi feszültségek, a marginalizálódás, a kirekesztettség csökkentése, a szegénységben élők esélyeinek, önálló boldogulási lehetőségeinek javítása.
- Fenntarthatóság: a működés és a fejlesztés finanszírozhatósága.

1.4. ÉRÉKEK MEGHATÁROZÁSA

A szociálpolitika szempontjából kiemelt jelentőségű értékek:

- Szociális biztonság - ne fordulhasson elő, hogy a szükségét szenvedők ellátás nélkül maradjanak.
- Differenciált, az egyén szükségleteihez igazodó ellátás.

- Az ellátások, szolgáltatások „kliensköze” biztosítása.
- A társadalmi beilleszkedés, integráció erősítése.
- Hatékony és minőségi szolgáltatások biztosítása.

Önkormányzatunk érdeke, hogy a rendelkezésre álló gazdasági erőforrások minél hatékonyabban kerüljenek felhasználásra, az ellátórendszer költséghatékonyan működjön. A szociális ellátások állami normatív támogatása csökkent, de az ellátórendszer struktúrája nem változott. Ezért keresni kell a lehetőségét, módját annak, hogy kevesebb forrásból változatlan színvonalú szolgáltatást tudjunk biztosítani.

1.5. JOGSZABÁLYI HÁTTER

A szociálpolitikai célok megvalósításának egyik fontos eszköze a jogi garanciák megléte, ezért a jogszabályok tartalmazzák a legkoherensebb formában az állam szociális célkitűzését. Az állampolgárok alapvető szociális jogai a Magyarország Alaptörvényében kerültek legmagasabb szinten megfogalmazásra. Az Alaptörvény az alábbi rendelkezésiben fogalmazza meg a szociális jogokat:

XIX. cikk

„(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** a helyi önkormányzatoknak kötelező feladat- és hatáskört is megállapít. A kötelezően ellátandó feladatok ellátásához szükséges anyagi feltételeket a központi költségvetés biztosítja. A törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak több kötelező feladatot és hatáskört állapíthat meg. Lehetőség nyílik önként vállalt feladatellátásra is, amelyhez az anyagi forrást az önkormányzatnak kell biztosítania.

A szociális törvény a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesülésének garanciáit.

1.6. EURÓPA UNIÓS FOLYAMATOK

A szociális szolgáltatások modernizálása Európát jelenleg foglalkoztató kérdések egyik legfontosabbika, mivel e szolgáltatások egyrészt alapvető szerepet töltenek be a társadalmi kohézió terén, másrészt átalakításuk és foglalkoztatási potenciáljuk által a lisszaboni stratégia szerves részét képezik.

Az emberi erőforrásokban való befektetés, valamint az aktív és dinamikus jóléti állam építése döntően befolyásolja Európa pozícióját a tudásalapú gazdaságban és azt is biztosítja, hogy az új gazdaság kialakulása ne járjon együtt olyan szociális problémák terjedésével, mint a

munkanélküliség, a társadalmi kirekesztés és a szegénység. Az emberi erőforrások megfelelő állapotba tartásához, a foglalkoztathatósághoz szükség van a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésére is. Átalakításuk azért elkerülhetetlen, mert a jövőben egy aktív jóléti állam részeként kell biztosítaniuk azt, hogy a munka kifizetődő és a szociális ellátórendszer a népesség elöregedésének körülményei közt is fenntartható legyen, miközben előmozdítja a társadalmi beilleszkedést és a nemek közötti egyenlőséget és biztosítja az egészségügyi szolgáltatások magas színvonalát.

Az Európai Bizottság 2008. július 2-án fogadta el a megújított szociális menetrendet, amely jónéhány uniós politikát egyesítve az alábbi hét prioritási terület intézkedéseit támogatja:

- Gyermekek és ifjúság – a jövő Európája.
- Befektetés az emberi erőforrásokba: több és jobb munkahely, új készségek.
- Mobilitás.
- Hosszabb és egészségesebb élet.
- A szegénység és a szociális kirekesztés elleni küzdelem.
- A megkülönböztetés elleni küzdelem és a nemek közötti egyenlőség elősegítése.
- Lehetőségek, hozzáférés és közösségvállalás világszerte¹

Az Európai Bizottság támogatja és kiegészíti a szociális védelemmel és a társadalmi befogadással kapcsolatos tagállami szakpolitikákat.

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre irányuló [Európa 2020 stratégia célkitűzéseket](#) határozott meg annak érdekében, hogy legalább 20 millió embert kiemeljen a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből, a 20–64 év közöttiek foglalkoztatottságát pedig 75%-ra növelje. Az Európa 2020 stratégia [kiemelt kezdeményezésekkel](#) – egyebek mellett a [szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem platformjával](#) és az [új készségek és munkahelyek menetrendjével](#) – ösztönzi az e célok megvalósítására irányuló erőfeszítéseket.

A Bizottság ún. [szociális beruházási csomagot](#) terjesztett elő, amelyben útmutatást nyújt a tagállamoknak jóléti rendszereik modernizálásához. Az átfogó cél az, hogy a tagállamok nagyobb hangsúlyt fektessenek az egész életen át tartó szociális beruházásra.

A csomag részei:

- [Foglalkoztatási csomag](#), amely kijelöli az utat a munkahelyteremtő fellendülés felé.
- [Fehér könyv a nyugdíjakról](#), amely felvázolja a megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjakra irányuló stratégiát.
- [A fiatalok foglalkoztatására vonatkozó csomag](#), amely konkrétan a fiatalok helyzetével foglalkozik.²

¹ Forrás: EU Bizottság honlapja

² Forrás: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=750>

II.

BUDAPEST ÉS A XV. KERÜLET ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI, STATISZTIKAI ADATAI

2.1. TELEPÜLÉSSZERKEZET, INFRASTRUKTÚRA

A kerület területe: 26,95 km². Belterületi közúti hálózata: 137 km, ebből burkolt: 119 km. Csatornahálózat hossza: 139 km. A XV. kerületi lakott lakások száma: **34 222** (a 2011-es népszámlálás adatai alapján). A kerület lakosainak száma 2013. január 1. napján **80.548** fő volt. Népsűrűség kb. 3000 fő/km².

Budapest XV. kerülete három történetileg jól elkülöníthető, illetve megkülönböztetett területi egységből áll. Ez a három része a kerületnek – Rákospalota, Pestújhely és Újpalota. E területrészek azonban sem építészeti szempontból, sem az ott élő emberek társadalmi, szociális helyzetét figyelembe véve nem tekinthetők teljesen homogénnek. Ez még Újpalotára – amely egy tipikus nagyvárosi lakótelep – is igaz, mint az a későbbiekben felsorolt adatok tükrében is látható. Ez a homogenitás még kevésbé mondható el Rákospalotáról, ahol a családi ház as kertvárosias lakóövezet (Rákospalota-kertváros) mellett, létezik az Öregfalu nevű terület, a maga régi építésű parasztházaival, illetve újonnan felépült lakótelepi lakásaival, társasházaival. Emellett még sok különböző időszakban épült településrész alkotja Rákospalota egészét. Ilyen többek között a Rákospalota-Újfal u és az egyedi adottságokkal rendelkező MÁV-telep. Meg kell jegyezni, hogy pár éve jelentős építési kedv mutatkozik a kerület rákospalotai részén is, ahol a számos kisebb-nagyobb épülettömbök, társasházak alkotta egységek megjelenése alapvetően más városképi jelleget ad/adhat a környéknek. Még talán Pestújhely térsége – családi ház as, villaszerű épületekkel beépített településrészként – a leghomogénebb rész a XV. kerületet alkotó három városrész közül. Emellett még meg kell említeni, hogy létezik az egykori laktanyaépületekből kialakított Szilas-parki lakótelep, amely ugyan Újpalota mellett van, de több szempont miatt sem kapcsolódik szervesen az óriási lakótelephez.

2.2. A LAKOSSÁG EGYES DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI Budapesten

Az Európai Unió átlagéletkora jelenleg körülbelül 40 év, azonban 2060-ra 47-re nő. Az EU 28-as tagállamokban az 55 évet betöltöttek és az 55 év feletti ek népességi aránya az 1990-ben jegyzett 25%-ról 30%-ra nőtt 2010-re, becslések szerint ez a szám 2060-ra eléri a 40%-ot. Ez a tendencia számos problémát vet fel: a szociális ellátórendszer teljes átstrukturálására, a nyugdíjrendszer, egészségügyi hálózat átszervezésére van szükség, a segélyek, támogatások többletkiadásként jelentkezhetnek, emellett a fogyó munkaerő miatt az Unión kívüli országokból érkező migrációs nyomással is számolni kell.³

Az ENSZ kutatási eredményei alapján Európa kifejezett öregedési tendenciát fog tapasztalni. Jelentős különbség van azonban a nemek között. Európában a nők várható élettartama jelenleg 6 évvel hosszabb, mint a férfiaké. Ez azt jelenti, hogy jelentős számú egyedül élő időssel kell számolnunk.

Magyarország lakossága 1981 óta csökken, s közben folyamatosan elöregszik. A demográfiai folyamatok komoly problémákat idéznek elő a gazdaság különböző területein, többek között a szociális rendszerek (nyugdíj, egészségügy) fenntarthatóságában.

Egyes előrejelzések szerint 40 év múlva a 65 évnél idősebbek aránya 30 százalék fölé kerül a népességben belül. Ugyanakkor a születéskor várható élettartam erőteljesen ki fog tolni, ezért az idősek sokáig maradnak részesei az egészségügyi és a nyugdíj ellátórendszernek. Az alacsony születési arány miatt sokkal kevesebb fiatal él majd Magyarországon és kevesebben fizetnek járulékot.

A 2011. évi népszámlálás megállapításai szerint a népesség idősödésének egyik jellemző mérőszáma a gyermek- és időskorúak egymáshoz viszonyított aránya. Budapesten a 15 évesnél fiatalabbak népességben belüli aránya 2001 és 2011 között 12,8 százalékról 12,2 százalékra változott, az időskorúaké 23,0 százalékról 25,4 százalékra nőtt, azaz az időskorú népességaránya a fővárosban már több mint kétszerese a gyermekkorúakénak. Az idősödés eltérő mértékben jellemezte a nemeket: a férfiaknál kisebb (21 százalék) az időskorúak aránya, mint a nőknél (29 százalék).

A 2011. évi adatok szerint Budapesten száz aktívkorúra (15–59 évesre) 20 gyermekkorú eltartásának terhe jutott, ugyanannyi, mint tíz évvel korábban, azonban az időskorúak eltartottsági rátája 36-ról 41-re emelkedett.

Budapesten a legidősebb korstruktúrája a XV. kerületnek van, ahol száz gyermekkorúra 208 idős személy jut.

A KSH előzetes adatai szerint 2013 első hét hónapjában **50 008 gyermek született**, 3,3 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A 74 267 halálozás 4,6 százalékos csökkenést jelent a 2012. január-júliusi időszakhoz képest. A természetes fogyás 24 259 volt, ami 1870-nel kevesebb az egy évvel korábbinál.

A **házasságkötések száma** az elmúlt évi kismértékű emelkedést követően 2013 első félévében ismét csökkent. Összességében 14 454 házasságot kötöttek, 143-mal, vagyis egy százalékkal kevesebbet az egy évvel korábbinál.

Ezer lakosra 8,5 élveszületés és 13,1 halálozás jutott, előbbi 0,4, utóbbi 0,5 ezrelékponttal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Ezer élveszületésre 5,1 csecsemőhalálozás jutott, 0,3 ezrelékponttal kevesebb az egy évvel korábbihoz képest.

Magyarország lélekszáma 2011. január 31-én 9 millió 994 ezer, 2013. január 1-jén **9 908 798** fő volt.

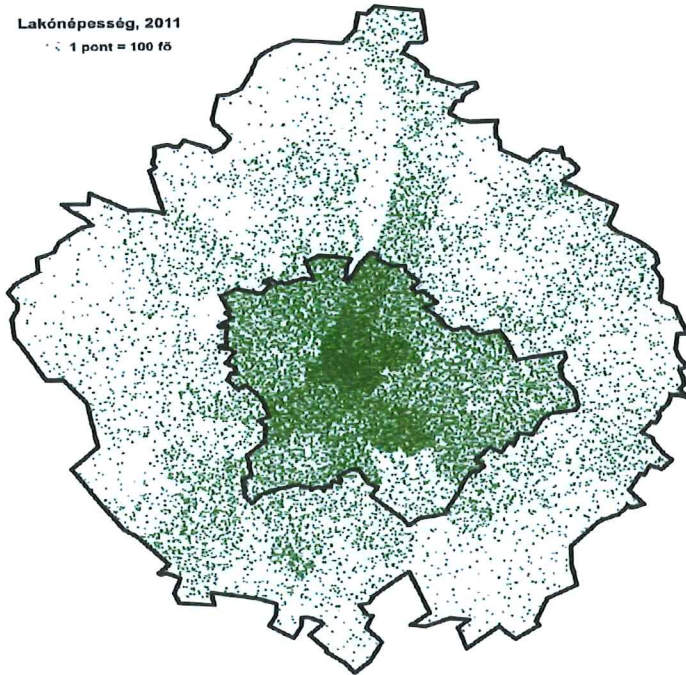
Budapest népessége 2010. január 1-jén 1 721 556 fő volt, ami közel három évtizedes csökkenés után újra növekvő tendenciát mutat a csökkenő mértékű természetes fogyás és a növekvő bevándorlás következtében. 2013. január 1-jén ez a tendencia nem változott, a lélekszám **1 736 000** fő volt, amely 8 200 fővel több az előző évinél.⁴

A KSH elemzése szerint a lakónépesség a főváros középső területén koncentrálódik, a belső kerületektől a külső kerületek felé haladva csökken a népesség. A koncentrikus elrendeződés az agglomerációs övezetet tekintve is megjelenik, Budapest közvetlen környezetében jóval többen élnek, mint a nyugati-északnyugati vagy a délkeleti periférikus térségekben. A közlekedési útvonalak elhelyezkedésének is meghatározó szerepe van: az autópályák,

vasútvonalak, HÉV mentén fekvő településeket nagy népességszám jellemzi, mivel a fővárosba történő ingázást jelentősen megkönnyítik a jó közlekedési adottságok.

A lakónépesség eloszlása, 2011*

Lakónépesség, 2011
1 pont = 100 fő

* A térkép a kerületek és a települések lakónépessége alapján készült.

Forrás: www.ksh.hu

Budapest és az agglomeráció népsűrűsége

A népszámlálás időpontjában 905 405 lakást tartottak számon a főváros közigazgatási területén. A XV. kerületben pedig 34 222 lakást számoltak össze 2011-ben, amely a fővárosi lakásállomány 3,8 %-a.

Nyelvileg, etnikailag a népesség viszonylag homogénnek tekinthető, azonban az elmúlt húsz évben jelentősen növekedett a külföldiek és a romák aránya. Budapesten a 13 nemzetiséghez (hazai nemzetiség) 77 502 fő, a lakónépesség 4,5 százaléka tartozott.

A legnagyobb létszámú nemzetiségi közösségek a német, a roma és a román voltak, ezek adták a fővárosban a 13 nemzetiséghez tartozók összesen közel háromnegyedét, sorrendben 37, 26, illetve 11 százalékat. A 2001. évi népszámláláshoz képest a csaknem minden hazai nemzetiség létszáma növekedett, csupán a görögök, a szlovákok és az amúgy kis létszámú szlovének száma csökkent, előbbieké 32 és 34, utóbbiaké 58 százalékkal.

2.2.1 A XV. KERÜLETI NÉPESSÉG SZÁMA, TERÜLETI EHELYEZKEDÉSE, EGYÉB DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

Kerületünk lakossága – a KSH adatai szerint – az 1990. évi népszámlálás óta **95.593 fő** folyamatosan csökken. A 2011. évi népszámláláskor a lakosság száma **79 645 fő** volt, 2013. január 1-jén **80 548 fő** volt.

A lakosság korösszetétele az európai és a magyar trendet követi, az időskorúak száma kismértékben, de folyamatosan emelkedik, amíg a születések száma csökken, amely hosszabb távon a népesség elöregedését jelentheti. Egyre növekszik az idős egyszemélyes háztartások száma, valamint az egyedül élő, a különböző egészségügyi, mentális és szociális problémákkal küzdő emberek aránya.

A demográfiai adatokból látható a lakosság előregedése, így várhatóan nő az igény az idősellátás iránt, amely szociális segítségen túl egészségügyi, gondozási szolgáltatások iránti igény növekedését is jelenti.

Budapest XV. kerületi lakosságának száma és kormegoszlása 2010, 2011, és 2012. január 1-én (év/fő)

kormegoszlás	2010	2011	2012
0-18 év	12 977	12 431	12 177
19-60 év	47 305	48 712	48 418
60 év felett	19 510	19 510	19 637
összesen	79 792	80 653	80 232

Kerületünkben - hasonlóan a fővárosi és az országos tendenciákhoz - a házasságkötések száma folyamatosan csökken. Mindez ellenére a társadalomkutatók szerint, a fiatalok hetven százaléka mondja azt, hogy nem lehet az ember igazán boldog akkor, ha nincs gyermeke, és nyolcvan százalékuk összességében a házasságot tartja a legjobb életformának.

Budapest XV. kerületében a házasságkötések száma

év	1999	2008	2009	2010	2011	2012
Házasságkötések száma	284	257	200	180	163	192

Kopp Mária⁵ szerint a házasságnak és a családnak van a legerősebb egészségvédő szerepe az ember életében, ezek hiánya sokkal nagyobb kockázatot jelent, mint az ismert rizikótényezők: az alkohol, a dohányzás, vagy az elhízás, messze nincs ilyen pozitív hatása az élettársi kapcsolatoknak, a szingli lét pedig egyenesen egészségkárosító. Valamennyi pszichológiai életminőség-mutató jobb azok között, akik úgy érzik, nehéz élethelyzetben számíthatnak családtagjaikra. A férfiak között a családi támogatás mértéke az élet értelmének tudatát, a koherenciát erősíti, a nők esetében a depressziótól és reménytelenségtől véd a jó családi légkör.

Budapest XV. kerületében a születések száma

év	1999	2008	2009	2010	2011	2012
Születések száma	677	748	701	618	615	665

A XV. kerületben a születések száma a statisztikai adatok alapján növekedést mutat, azonban a születések számának megállapításakor a kerületben életvitelszerűen élők számát vettük alapul, amelyek közül nem mindenki rendelkezik kerületi bejelentett lakcímmel.

A társadalomkutatók szerint folyamatosan csökken a születések száma, amelynek oka lehet a gazdasági és érzelmi bizonytalanság, a családi kapcsolatok lazulása, valamint hagyományos családi struktúrák eltűnése, a szülőkből és gyermekeikből álló nukleáris családok létrejötte.

5 Orvos, pszichológus a SOTE Magatartástudományi Intézet tudományos igazgatóhelyettese, a Semmelweis Egyetem-MTA „Mentális Egészségtudományok” társult kutatócsoport vezetője volt, 2012-ben hunyt el.

Budapest XV. kerületében a halálozások száma

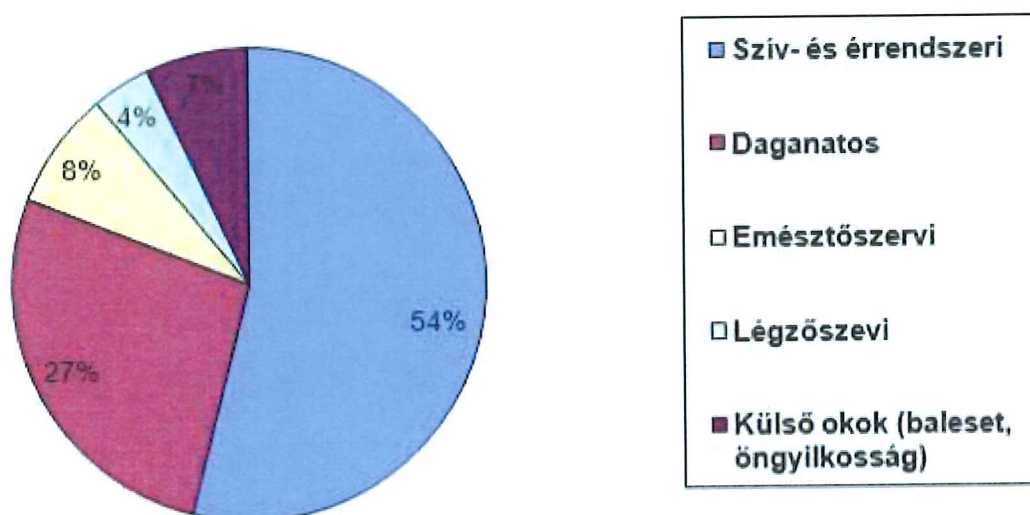
év	1999	2008	2009	2010	211	2012
Halálozások száma	360	325	318	359	300	289

Magyarország egészségügyi állapota alapján a világ országai között a középmezőnyben foglal helyet, azonban Európát tekintve egyike a legkedvezőtlenebb helyzetű országoknak.

Az egykori szocialista országokat tekintve hazánk morbiditási (megbetegedési) és mortalitási (halálozási) helyzete szinte egyedülálló.

Sajnos elmondható, hogy hazánk a rendszerváltást követően nemcsak az Unió fejlett országaival és az uniós átlaggal sem tudott az egészségügyi állapotokat és halálozási statisztikát szemlélve lépést tartani, de Közép-Kelet-Európa országai (volt szocialista államok) mögött is elmaradt.⁶

Főbb halálokok Magyarországon

Kerületünkben a mortalitási adatok kiegyensúlyozottnak tekinthetők. A halálokok megegyeznek az országos okokkal. A szív és érrendszeri megbetegedések és az általuk okozott halálozás legfontosabb kockázati tényezői a magasvérnyomás-betegség, a cukorbetegség, a zsíryanycsere-betegség, az elhízás, a dohányzás és az alkoholizmus, valamint az egészségtelen táplálkozás, és a mozgásszegény életmód. Emellett azonban számos tényezőszerpet játszhat a kialakulásukban, pl. a genetikai faktorok. A szív és érrendszeri betegségek a szívben (koszorúér-betegség, szívinfarktus, szívelégtelenség), az agyban (átmeneti agyi keringési zavar, szélütés, stroke), a perifériás érrendszerben (érszűkületek) és a vesében (krónikus vesebetegség, veseelégtelenség) okoznak elsősorban károsodást.

6 Forrás: www.webbeteg.hu

Lakónépesség

Budapest XV. kerület népességének száma 1990-ben, 2001-ben, 2011-ben⁷

Év	1990	2001	2011*
XV. kerületi lakónépesség összesen	95.593	86.453	79.645

* 2011. októberi állapot.

Budapest XV. kerület adatai nemek és népsűrűség szerinti bontásban

	Férfi fő	Nő fő	Összesen fő	Népsűrűség (fő/km ²)
2001	40.046	46.407	86.453	3.163
2011	36.435	43.210	79.645	2.956

2.2.2 ISKOLÁZOTTSÁGI MUTATÓK⁸

A Budapest XV. kerületi népesség száma iskolai végzettség szerint 2001-ben

Körzet ↓	A 10-X éves népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola 8. évfolyamával	A 18-X éves népességből legalább középiskolai érettségivel	A 25-X éves népességből egyetemi, főiskolai oklevéllel
			rendelkező	
Rákospalota	135	30.431	16641	4738
Pestújhely	31	7134	3956	1212
Újpalota	93	30.881	15.076	3733
Összesen	259	68 466	35 673	9 683

A Budapest XV. kerületi népesség száma iskolai végzettsége szerint 2011-ben

Korcsoport	A 7-X éves népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola 8. évfolyamával	A 18-X éves népességből legalább középiskolai érettségivel	A 23-X éves népességből egyetemi, főiskolai oklevéllel
			rendelkező	
Összesen	666	68 471	40 674	13 483
A megfelelő korúak százalékában (%)	0,9	91,4	54,3	18

⁷ Népszámlálási adatok

⁸ Népszámlálási adatok

Kerületünkben az érettségizettek és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők népességen belüli aránya jelentősen megnövekedett. A diplomások aránya 2001-ben 11, 2 % volt, amely 2011-ben 18 %-ra emelkedett.

Az 1995-ben készült „Budapest XV. kerület legfontosabb népességstatisztikai jellemzői és szociális térképe” című tanulmányban még 10 % alatti volt a felsőfokú végzettségűek aránya a XV. kerületben, amelyhez képest a 2001. évi adat javulást, a 2011. évi pedig jelentős javulást mutat. Ellenben az általános iskola 8. évfolyamát nem elvégzőknél romlott.

Budapesten a 2011. évi összeírás időpontjában a 15 éves és idősebb budapestiek 98 százaléka elvégezte legalább az általános iskola 8. osztályát, 3,9 százalékponttal többen, mint a 2001. évi népszámlálás idején. A 18. életévüket betöltötték csaknem héttizedének van érettségije, ami 11 százalékponttal haladja meg a tíz évvel ezelőtti értéket. Jelentősen emelkedett a diplomások népességen belüli aránya is, a 25 éves és idősebb budapestieknek az előző népszámláláshoz képest 10 százalékponttal nagyobb hányada, valamivel több, mint 34 százaléka szerzett oklevelet a felsőoktatásban.

2.2.3 FOGLALKOZTATOTTSÁGI MUTATÓK⁹

2011. október 1-jén a főváros gazdaságilag aktív népessége megközelítette a 868 ezer főt, ez az összeírt népességnek valamivel több mint 50 százaléka. A gazdaságilag aktívakon belül 778 ezer volt a foglalkoztatottak, 90 ezer a munkanélküliek létszáma. A foglalkoztatottak 94 százalékat az aktív keresők alkották, fennmaradó részük nyugdíj, illetve gyermekgondozási ellátás mellett dolgozott.

A gazdaságilag nem aktív – sem a foglalkoztatottak, sem a munkanélküliek kategóriájába nem tartozó 861 ezer fős – népesség legnagyobb csoportját a kereső tevékenységet nem folytató nyugdíjasok, járadékosok képezték. Közülük 370 ezren részesültek saját jogon öregségi nyugdíjban, járadékban. A rokkantsági nyugdíjasok, baleseti járadékosok rétege 46 ezer főt, a hozzátartozói jogon nyugalmasban, járadékban részesülőké pedig közel 6 ezer főt tett ki.¹⁰

2011. októberben a **nyilvántartott álláskereső** 54,3%-a volt jogosult álláskeresői támogatásra vagy szociális ellátásra és több mint negyzedük ellátatlan maradt. **Álláskeresői járadékra** 95,0 ezren, álláskeresői segélyre 25,2 ezren voltak jogosultak és 168,2 ezren kaptak szociális ellátást. Az álláskeresői támogatásban részesülők száma csökkent, a szociális jellegű támogatásban részesülők, az ellátatlanok száma pedig kisebb mértékben nőtt az előző hónaphoz képest.

A Budapest XV. kerületi lakosság gazdasági aktivitás szerint (2011. évi népszámlálás)

Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Inaktív keresők	Eltartottak	Összesen	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Inaktív keresők	Eltartottak	Összesen
					Megoszlás, százalék				
35.113	4.685	22.669	17.178	79.645	44,1	5,9	28,5	21,6	100,0

A 2013. szeptemberi zárónapon a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regiszterében 484,1 ezer

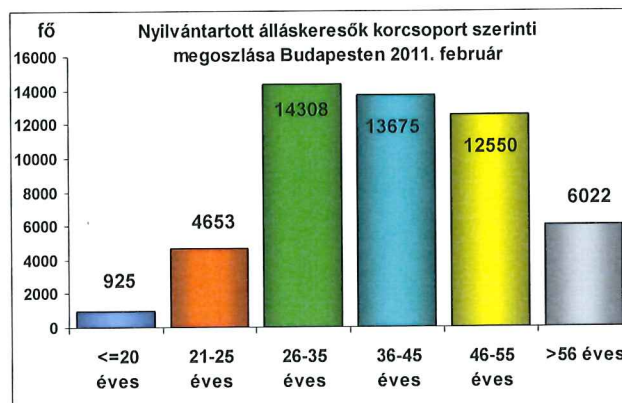
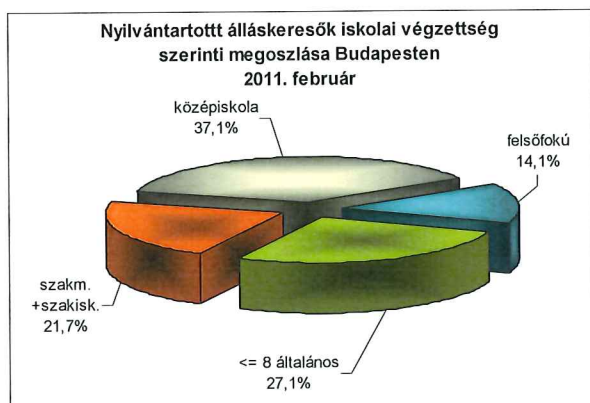
⁹ Népszámlálási adatok

¹⁰

⁷ Forrás: www.ksh.hu

álláskereső szerepelt, amely az előző hónaphoz képest 1,6%-kal (7,8 ezer fővel), míg az előző év azonos hónapjához képest **szignifikánsabb mértékben, 8,1%-kal** (42,6 ezer fővel) **csökkent**. Az egy év alatti csökkenés üteme szeptemberben erősödött az előző hónapokban tapasztaltakhoz képest.

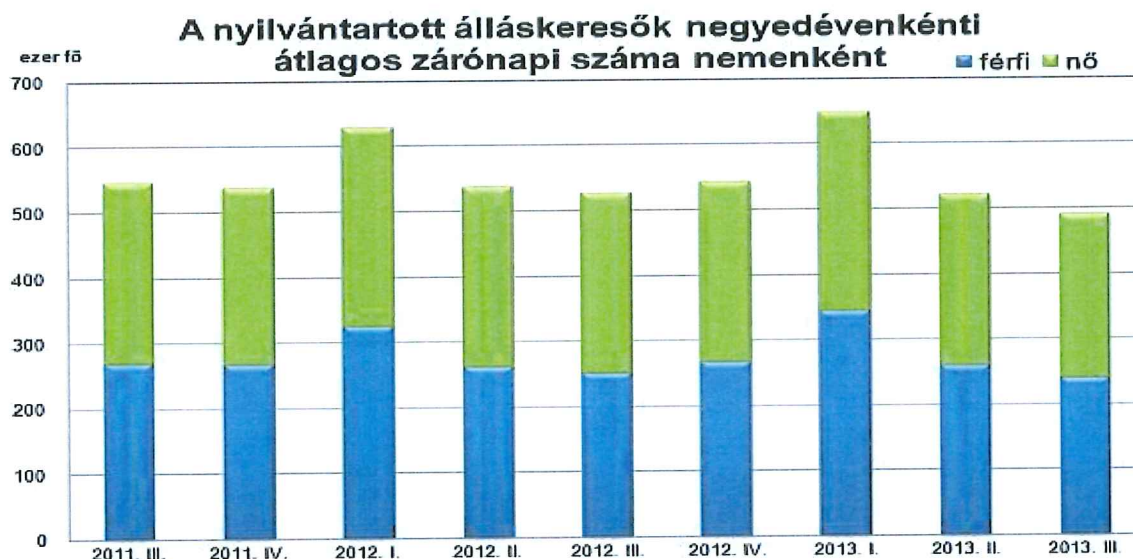
A tárgy hónapban 216,9 ezer álláskereső volt jogosult pénzbeli ellátásra, akiknek több mint egyötöd részük álláskeresői ellátásban, a többség pedig szociális jellegű támogatásban részesült.

Forrás: NFSZ

A nyilvántartott álláskereső száma Budapesten 2011. év februárjában **52 133 fő**, az előző hónaphoz képest 1 201 fő, 2010. azonos hónapjához képest, pedig 4 903 fő a *növekedés* mértéke. A nyilvántartott álláskereső száma 2013. augusztus 20-i állapot szerint **46 421 fő** volt. A 2011. évi állapothoz képest a **csökkenés mértéke 5 712 fő volt**.

A XV. kerületben **2 376 fő** regisztrált álláskeresőt tartottak nyilván **2013. augusztusában**.

Forrás: ÁFSZ, országos adatok

A XV. kerületi regisztrált állás keresők száma

év	2000	2010	2011	2012
Állás keresők száma (fő)*	1 100	2 539	2 321	2 594
Közhasznú, közcélú foglalkoztatottak (fő)	152	154	297	339

*Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központ Kassai utcai Kirendeltség, Bp. XV. ker. Polgármesteri Hivatal

2.2.4 A HÁZTARTÁSOK, CSALÁDOK LEGFONTOSABB JELLEMZŐI

A Budapest XV. kerületi háztartások főbb adatai (2001. évi népszámlálás)

Körzet	Háztartások száma	Ebből			100 háztartásra jutó személy
		egy- személyes	több- személyes	több családból álló	
Rákospalota	15.759	4690	11.069	273	241
Pestújhely	3812	1230	2582	95	231
Újpalota	16.872	5137	11.735	379	230
Összesen	36.443	11.057	25.386	747	235

A Budapest XV. kerületi háztartások főbb adatai (2011. évi népszámlálás)

Háztartások száma	Ebből			100 háztartásra jutó személy
	egy- személyes	több- személyes	több családból álló	
35.932	12. 936	21.388	227	218

A Budapest XV. kerületi családok főbb adatai (2001. évi népszámlálás)

Körzet	Összes család	Ebből: egy szülő gyermekkel	100 családra jutó		
			családtag	összes	15 évesnél fiatalabb
				gyermek	
Rákospalota	10.806	2046	285	104	52
Pestújhely	2528	479	273	92	45
Újpalota	11.374	2979	268	95	45
Összesen	24.708	5.504	276	98	48

A Budapest XV. kerületi családok főbb adatai (2011. évi népszámlálás)

Összes család	Egy szülő egy gyermekkel	Egy szülő több gyermekkel	100 családra jutó		
			Családtag	összes	fiatalabb
				gyermek	
21.854	3.393	2.329	274	100	44

A két népszámlálás közötti népességfogyás miatt csökkent a kerületi háztartások száma, ennek ellenére az egyszemélyes háztartások száma nőtt. A kerületi lakosok 16%-a egyedül él és a háztartások 36%-a egyszemélyes. Meglehetősen szomorú tény, hogy a gyermeküket egyedül nevelők száma is emelkedett, 5722 egyszülős háztartás van a kerületben, amely az összes háztartás 26,2 %-a.

2.3 A KERÜLETI LAKÁSÁLLOMÁNYRÓL

Lakásállomány a XV. kerületben (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	Lakás	Ebből			Lakott üdülő	Lakás és lakott üdülő együtt
		lakott	nem lakott	egyéb cél- ra használt		
Rákospalota	16.505	15.225	1138	142	4	16.509
Pestújhely	3998	3698	265	35	2	4000
Újpalota	16.229	15.687	501	41	-	16.229
Összesen	36.732	34.610	1904	218	6	36.738

Lakásállomány a XV. kerületben (2011. évi népszámlálás)

	Lakás	Ebből			Lakott üdülő	Lakás és egyéb lakó- egység együtt
		lakott	nem lakott	Lakott egyéb lakó- egység		
Összesen	37.158	34.222	2.936	14	0	37.172

A XV. kerületi lakott lakások* tulajdonjelleget és használati jogcím szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	Természetes személyek tulajdona	Önkormányzat	Egyéb	Összes lakás	Ebből	
		tulajdonú			tulajdonosi	bérleti, szolgálati
Rákospalota	14.055	898	276	15.229	13.506	1602
Pestújhely	3419	269	12	3700	3264	413
Újpalota	14.299	1345	43	15.687	13.823	1787
Összesen	31.773	2.512	331	34.616	30.593	3.802

*a lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások tulajdonjelleget és használati jogcím szerint (2011. évi népszámlálás)

	Természetes személyek tulajdona	Önkormányzat	Egyéb	Összes lakás	Ebből	
		tulajdonú			tulajdonosi	bérleti, szolgálati
Összesen	34.736	1.982	440	37.158	30.355	3.867

A XV. kerületi lakott* lakások száma szobaszám szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	1	2	3	4-x	Összes lakás
	s z o b á s				
Rákospalota	2854	5735	4055	2585	15.229
Pestújhely	731	1471	954	544	3700
Újpalota	685	6859	7004	1139	15.687
Összesen	4.270	14.065	12.013	4268	34.616

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások száma szobaszám szerint (2011. évi népszámlálás)

	1	2	3	4-x	Összes lakás
	s z o b á s				
Összesen	3.557	14.883	12.862	5.856	37.158

A XV. kerületi lakott* lakások alapterület szerinti megoszlása (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-x	Összes lakás
	m ² alapterületű lakás							
Rákospalota	695	1713	2006	3192	3490	2058	2075	15.229
Pestújhely	216	331	820	540	700	480	613	3700
Újpalota	673	4538	1259	4017	5145	30	25	15.687
Összesen	1584	6582	4085	7749	9335	2568	2713	34.616

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások alapterület szerinti megoszlása (2011. évi népszámlálás)

	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-x	Összes lakás
	m ² alapterületű lakás							
Összesen	897	6850	4614	8300	9879	3074	3544	37.158

A XV. kerületi lakott* lakások száma komfortosság szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	Össz- komfortos	Komfortos	Fél- komfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás	Összes lakás
Rákospalota	9771	3732	593	580	553	15.229
Pestújhely	2398	934	139	116	113	3700
Újpalota	14.898	13	125	-	651**	15.687
Összesen	27.067	4.679	857	696	1.317	34.616

** hibás KSH adat (az ebbe a kategóriában tartozó 280 - a Szobabérlők Házában található - lakás mellett, 102 lakás az Arany Alkony Idősek Otthonából, illetve más újjalotai háztömbökből lettek tévesen ide besorolva)

A XV. kerületi lakott lakások száma komfortosság szerint (2011. évi népszámlálás)

	Össz- komfortos	Komfortos	Fél- komfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás	Összes lakás
Összesen	30.821	5.158	613	342	224	37.158

A XV. kerületi lakott* lakások fűtési mód szerinti megoszlása (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	táv- (tömb-)	egy épület több lakását fűtő kazán-	egy lakást fűtő központi kazán- (etázs-, cirkó-)	egyedi helyiség-
	fűtéssel ellátott lakás			
Rákospalota	977	2682	6659	4855
Pestújhely	766	64	1677	1190
Újpalota	15.563	99	11	14
Összesen	17.306	2.845	8.347	6.059

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások fűtési mód szerinti megoszlása (2011. évi népszámlálás)

	táv- (tömb-)	egy épület több lakását fűtő kazán-	egy lakást fűtő központi kazán- (etázs-, cirkó-)	egyedi helyiség-
	fűtéssel ellátott lakás			
Összesen	16.321	12.883		5.018

Az előző táblázatokból sok minden kiolvasható a XV. kerület lakáshelyzetéről, de néhány érdekesebbnek tekinthető mutató azonban külön említést, kiemelést érdemel.

A XV. kerületi lakásállomány a statisztika szerint 420 lakással növekedett a két népszámlálás között. 2011-ben a 37.158 lakásból 34.222-öt laktak átlagosan 63 m² alapterületen. A lakások döntő többsége természetes személyek tulajdona (93,48 %-ban), az önkormányzati tulajdonú lakások a kerületi lakások 5,33 %-át teszik ki. A lakott lakásoknak a 90,06 %-a összkomfortos, (2001-ben ez az arány 78,19 %-os volt!), komfortos, 15,07 %-a félkomfortos, 1,79 %-a 0,99 %-a komfort nélküli, 0,65%-a szükséglakás.

III.

A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNYBEN ELŐÍRT, ILLETVE ÖNKÉNT VÁLLALT SZOCIÁLIS GONDOSKODÁSI FORMÁK

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzata széles körben biztosít pénzbeli, és természetben nyújtott ellátásokat, valamint szociális szolgáltatásokat a legrászorultabbaknak.

A Szt. meghatározza a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében az egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. Felhatalmazást adott a települési önkormányzatok részére, hogy a törvényben szabályozott ellátásokat saját költségvetésük terhére kiegészíthetik és egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzata a - törvényi előírásoknak megfelelően – megalkotta helyi szociális rendeleteit¹¹, a melyekben szabályozta az egyes ellátásokat.

3.1 A XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK¹²

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért viselt felelősségen túl – az állam központi szervei és a helyi önkormányzatok feladata.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli rendszeres ellátások

- Időskorúak járadéka¹³
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatás¹⁴
- Rendszeres szociális segély¹⁵
- Lakásfenntartási támogatás¹⁶
- Ápolási díj¹⁷ méltányos (önként vállalt)
- Ápolási díj¹⁸ (alanyi)

Szociális rászorultságtól függő eseti pénzbeli ellátások

- Átmeneti segély¹⁹
- Temetési segély²⁰ (önként vállalt)

Természetben nyújtott szociális ellátások

- Köztemetés²¹

¹¹ lásd: I. számú melléklet

¹² A járási hivatal által megállapított támogatások is feltüntetésre kerültek.

¹³ A járási hivatal állapítja meg.

¹⁴ A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

¹⁵ A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

¹⁶ A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

¹⁷ A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 43/B. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

¹⁸ A járási hivatal állapítja meg az Szt. 41. § (1) bekezdésében és a 43/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

¹⁹ A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

²⁰ A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

- **Közgyógyellátás²²** méltányos (önként vállalt)
- **Közgyógyellátás²³** alanyi, normatív
- **Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság²⁴**
- **Adósságkezelési szolgáltatás²⁵**
- **Adósságkezeléshez kapcsolódó lakásfenntartási támogatás²⁶**
- **Lakbérttámogatás²⁷** (önként vállalt)

Gyermekevédelmi ellátások (a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján)

- **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény²⁸**
- **Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás²⁹**
- **Óvodáztatási támogatás³⁰**
- **Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás³¹**

Egyéb önként vállalt ellátások

(Az Szt. 26. §-a szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzügyi ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzügyi támogatásokat is megállapíthat.)

- **Helyi támogatás**
- **Fiatalkorúak támogatása**
- **Újszülöttek támogatása**
- **HPV vírus elleni védőoltás**
- **Gyermekelemzés támogatása** (a 1997. évi XXXI. törvény 148. §-ban előírt normatív támogatásokon felül)
- **Szépkorúak köszöntése**
- **Utalványok** (étkezési utalvány, tüzelőutalvány)

3.2 SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Szt. 56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorultak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szociális alapszolgáltatások:

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,

21 A polgármester és a képviselő-testület hatásköre.

22 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

23 A járási hivatal állapítja meg alanyi vagy normatív jogcímen.

24 A járási hivatal állapítja meg.

25 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

26 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

27 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

28 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

29 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

30 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

31 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka,
- a nappali ellátás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon (a továbbiakban: tartós bentlakásos intézmény),
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (bentlakásos intézmény),
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény.

Alapszolgáltatási központ az a szociális intézmény, amely

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- családsegítést,
- nappali ellátást és
- gyermekjóléti szolgáltatást biztosít.

3.2.1 A XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

86. §(1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

- a)
b) étkeztetést,
c) házi segítségnyújtást,
d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz - különös tekintettel a családsegítéshez - való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,
b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,
d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.

(3)

- (4) A fővárosi kerületi önkormányzat biztosítja az (1) és (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat, a 88. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével. A fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti szolgáltatásokat a fővárosi önkormányzat biztosítja.***

88. § (1) Az állam az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján köteles gondoskodni

- a) a harmincezer főnél nagyobb állandó lakosságszámú településeken a fogyatékos személyek gondozóháza, a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek átmeneti otthona megszervezéséről és fenntartásáról,

b) a fővárosban a pszichiátriai betegek, a szenvedélybetegek, fogyatékos személyek szakosított ellátásának a megszervezéséről és fenntartásáról,

c) a megye területén a szakosított ellátások megszervezéséről és fenntartásáról, azzal, hogy a megyei jogú város területére is kiterjedően köteles gondoskodni azokról az ellátásokról, amelyek megszervezésére a megyei jogú város a 90. § (2) bekezdése alapján nem köteles.

(2) A fővárosi önkormányzat köteles gondoskodni

a) idősek otthonának, a hajléktalanok otthonának, a hajléktalan személyek rehabilitációs intézményének,

b) a fővárosban - ha a kerületi önkormányzattal másként nem állapodik meg - a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

(3) A fővárosi önkormányzat által fenntartott szakosított ellátást nyújtó intézmények ellátási területe az egész fővárosra kiterjed.

A XV. kerületben biztosított szociális szolgáltatások:

• étkeztetés	(alapszolgáltatás)
• házi segítségnyújtás	(alapszolgáltatás)
• családsegítés	(alapszolgáltatás)
• nappali ellátás	(alapszolgáltatás)
• támogató szolgáltatás ³²	(alapszolgáltatás)
• jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	(alapszolgáltatás)
• közösségi ellátások ³³	(alapszolgáltatás)
• utcai szociális munka	(alapszolgáltatás)
• idősek átmeneti elhelyezése	(szakosított ellátás)
• átmeneti elhelyezési formák	(szakosított ellátás)

A fővárosban a hajléktalanok éjjeli menedékhelyéről és átmeneti ellátásáról a Fővárosi Önkormányzat gondoskodik.

IV.

AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI, SZOLGÁLTATÁSI FORMÁK HELYZETE

A közigazgatási rendszer átalakításának fontos napja volt 2013. január 1-je, amikor elkezdtek működésüket a járási hivatalok. A kormányhivatalok és a járási hivatalok rendszerének létrejöttével az állam vállalja azokat a kötelező feladatokat, amelyek eddig egy-egy önkormányzatnál különböző formában jelentek meg. Így többek között, korábban az önkormányzatok által ellátott szociális és gyermekvédelmi feladatok kerültek a járási hivatalok hatáskörébe.

A Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálata során a 2011. évtől eltelt időt elemezzük, ezért értelem szerűen beszámolunk a járási hivatalba kerülő feladatokról is.

A következőkben azokat a szociális ellátásokat, szolgáltatásokat soroljuk fel, amelyek az **1993. évi III. törvényben (Szt.)** említésre kerülnek, kötelezően előírt módon vagy lehetőségként a helyi önkormányzatok számára. A jogszabályi háttér mellett bemutatjuk az adatokkal alátámasztott, az elmúlt évekre jellemző változásokat, a jelen kerületi helyzetképet, megjelöljük az adott ellátással kapcsolatos teendőket, célokat, illetve megismertetjük az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokat.

32 2009. 01. 01-től nem kötelező feladat

33 2009. 01. 01-től nem kötelező feladat

4.1 A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNY ALAPJÁN NYÚJTOTT PÉNZBENI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

4.1.1 PÉNZBELI ELLÁTÁSOK

Időskorúak járadéka³⁴

Szt. 32/B. § (1) Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,
- b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
- c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

Szt. 32/C. § (1) Az időskorúak járadékának havi összege

- a) jövedelemmel nem rendelkező
 - aa) 32/B. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,
 - ab) 32/B. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,
 - ac) 32/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;
- b) jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az a) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

Az időskorúak járadéka a jövedelemmel nem, vagy alacsony összegű nyugdíjjal rendelkezők szociális biztonságát hivatott szolgálni. A törvény az időskorúak körében is a legrosszabb szociális helyzetben lévők, az egyedülálló idősök életkörülményeinek javítását helyezi előtérbe. **2013. január 1-jétől a járási hivatalok által ellátott feladat az időskorúak járadékának megállapítása.**

Időskorúak járadékában részesülők száma életkor szerint (év/december 31. napján)

év	2010	2011	2012
Nyugdíjkorhatárt betöltött, nem egyedülálló (fő)	3	3	5
75 évesnél fiatalabb egyedülálló	6	5	6
75 évet betöltött nem egyedülálló	2	3	3

A XV. kerületi Önkormányzat az időskorúak járadékának havi összegét az Szt-ben előírtaknak megfelelően állapította meg az elmúlt években. A támogatás összege életkortól és családi állapottól függően differenciált. A nyugdíjkorhatárt betöltött nem egyedülálló személy esetén az öregségi nyugdíjminimum 80 %-a, 75 évesnél fiatalabb egyedülálló személy esetén 95 %-a, 75 életévet betöltött személy esetén pedig 130 %-a. A jövedelemmel nem rendelkező jogosult a havi jövedelmének és a fenti összegeknek különbözetében részesülhet.

Időskorúak járadékában részesülők éves átlaga, támogatás összege (év/december 31.napján)

év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	14	12	14
Támogatási összeg (eFt)	3.916	3.425	3.912

Az időskorúak járadéka önmagában alkalmatlan a megélhetés biztosítására, ezért fontos szempont volt, hogy egyéb rendszeres és átmeneti támogatásokkal (pl. átmeneti segély, tüzelőutalvány, lakásfenntartási támogatás, lakbértámogatás) is segítse az önkormányzat az érintett embereket, kiemelten kezelve az egyedülálló személyeket.

Az időskorúak járadékában részesülők száma az elmúlt években szignifikánsan nem emelkedett, ami azt jelenti, hogy kerületünkben élő nyugdíjas korú lakosság szinte mindegyike rendelkezik nyugdíjjal vagy egyéb jövedelemmel.

Aktív korúak ellátása

Szt. 33. § (1) Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A jegyző aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy

d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

e) akinek esetében az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Flt. alapján álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

(1a) Az aktív korúak ellátása tekintetében - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

(4a) Amennyiben az aktív korúak ellátására való jogosultságot az Flt. szerinti álláskeresői támogatás kimerítésétől számított 30 napon belül benyújtott kérelem alapján állapítják meg, az ellátásra való jogosultság kezdő napja az álláskeresői támogatás kimerítését követő nap.

(5) Aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg - a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel - csak egy személy jogosult.

(6) Egy családban egyidejűleg két személy abban az esetben jogosult az aktív korúak ellátására, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, míg a másik személy a rendszeres szociális segély feltételeinek felel meg.

(7) A települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására való jogosultság egyéb feltételeként előírhatja, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakóköznyezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse. A lakóköznyezet rendezettségének biztosítása körében a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház és annak udvara, kertje, a kerítéssel kívül határos terület, járda tisztán tartása, az ingatlan állagának és rendeltetészerű használatosságának, valamint higiénikus állapotának biztosítására irányuló kötelezettség írható elő. A

rendeletben megállapított feltételek teljesítésére a kérelmezőt, illetve a jogosultat megfelelő, de legalább ötnapos határidő tűzésével a jegyzőnek - az elvégzendő tevékenységek konkrét megjelölésével - fel kell szólítani.

35. § (1) Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították - a 37. §-ban foglaltak szerinti kivétellel - foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult.

37/B (5) A fővárosban az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása a hajléktalan személyek vonatkozásában a főjegyző feladata.

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2011. évi felülvizsgálata óta több jelentős jogszabály módosítás is történt az aktív korúak ellátásával kapcsolatban.

A rendelkezésre állási támogatást (RÁT) az ún. **bérpótló juttatás (BPJ)** váltotta fel. A bérpótló juttatás szabályainak többsége megegyezett a rendelkezésre állási támogatás szabályaival. A jogosultsági feltételként előírt 12 hónap előzetes együttműködésbe a keresőtevékenység is beszámított.

A bérpótló juttatás folyósítása szünetelt, ha az ellátásra jogosult rövid idejű, legfeljebb 90 napig tartó keresőtevékenységet folytat, ha – időtartamától függetlenül – közfoglalkoztatásban vesz részt, továbbá a keresetpótló juttatással járó képzésben vett részt.

A bérpótló juttatásban részesülő köteles volt a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként együttműködni. 2011. január 1-től közfoglalkoztatás keretében csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult voltak személyek foglalkoztathatóak. Az ügyfél a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével köteles volt elfogadni.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT)

A 2011. augusztus 31-én bérpótló juttatásra jogosult személyek 2011. szeptember 1-től **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT)** lettek jogosultak.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2011. december 31-e után csak annak a személynek volt folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző egy évben legalább 30 nap munkaviszonyt tudott igazolni, vagy úgy, hogy közfoglalkoztatásban vesz részt, vagy pedig az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedett el. A 30 napba be kell számítani az egyszerűsített foglalkoztatást és a háztartási munkát, valamint a munkaerő-piaci programban, vagy 6 hónapot meghaladó időtartamú képzésben történő részvétel vizsgálat időszakra eső időtartamát is. Amennyiben a jogosult ezeknek a feltételeknek nem tudott, nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítanak meg annak a személynek, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították kivéve, ha a rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételeivel rendelkezik.

Összege 2013-ban: a foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a: **22.800 Ft.**

Egy családban egyidejűleg csak egy személy részesülhet foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

Rendszeres szociális segély (RSZS)

Rendszeres szociális segélyt állapítanak meg annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

A jogosultság megállapításának további feltétele, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25.650,- Ft) és vagyonnal ne rendelkezzenek.

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben előírhatja, hogy a tízezer forintot elérő összegben folyósított rendszeres szociális segély esetében az ellátás összegéből ötezer forintot természetben, fogyasztásra kész étel vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában kell nyújtani. Az önkormányzat egyelőre nem él ezzel a lehetőséggel.

Aktív korú ellátottak száma és a kifizetett támogatás összege

Megnevezés	Ellátottak száma (fő)			Kifizetett összeg (eFt)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Rendszeres szociális segély, egészségkárosodott ellátása	42	44	52	10.301	9.744	10.461
Rendszeres szociális segély 55. életévét betöltöttek ellátása	174	245	192	37.931	51.797	34.382
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	867	822	1236	127.605	152.165	167.327

A rendszeres szociális segélyben részesülők közül az egészségkárosodottak száma számottevően nem változott, az 55 életévét betöltött személyek száma viszont 2011. évben jelentősen emelkedett. Ennek oka, hogy az érintettek munkát vállalni koruk és megromlott egészségi állapotuk miatt nem képesek vagy csak nagyon nehezen tudnak. Megélhetésük csak az Önkormányzat által nyújtott pénzellátással biztosított (!).

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesített személyek száma 2012. évben jelentősen emelkedett. 2012. december 31-én 369 fővel többen voltak jogosultak az ellátásra, mint 2011 azonos időszakában. Ennek oka lehet, hogy 2011 közepére fontos változások következtek be az aktív korúak segélyezése terén: a Kormány által meghirdetett Széll Kálmán Terv egyik elemeként az eddigi kilencről három hónapra csökkent az álláskereső támogatás jogosultsági ideje. A munkanélküliségből adódó problémák jelentős feladatot jelentenek az önkormányzat számára.

Közfoglalkoztatás szervezése

2011. január elsejétől változott a közfoglalkoztatásra vonatkozó szabályozás, az addigi rendszert a **Nemzeti Közfoglalkoztatási Program** váltotta fel. Ennek keretében megszűnt az önkormányzati közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi központok által szervezett közhasznú foglalkoztatás és megszűnt a hagyományos központi önkormányzati közmunka program. Fenti időponttól a munkaügyi központok döntenek az önkormányzatok közfoglalkoztatási programjairól, új elemként a kis- és közepes vállalkozások is bevonásra kerültek a leghátrányosabb munkanélküliek közfoglalkoztatásába. A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program lényege, hogy az állam egységes rendszerben, azonos forrásból, azonos értékeken, prioritásokon alapuló szabályozás mentén nyújt pályázatos támogatást a (közfoglalkoztatással érintett) többlet munkahelyek létrehozására. A közfoglalkoztatás közmunka révén valósul meg. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokban uniós források is mozgósításra kerülnek a képzésekre. **A cél, hogy a közmunka az értékteremtés mellett az elsődleges munkaerőpiacra vezető szakképzéshez is utat nyisson.**

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program egyik lényegi eleme, hogy közfoglalkoztatási támogatás automatikusan nem jár. A támogatások csak abban az esetben kerülnek folyósításra, ha a támogatott képes alátámasztani, hogy a foglalkoztatás értékteremtő, költségigénye megalapozott, garantálja, hogy bővül a munkahelyek száma és mindezt ellenőrizhető, elszámoltatható módon valósítja meg.

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program keretében megvalósuló foglalkoztatás mellett a valóban munkaképes, de munkával nem rendelkező munkanélküliek bérpótló járandóságot kaptak. Az ellátásra való jogosultságot az önkormányzat állapította meg és a juttatást folyósította.

A **foglalkoztatást helyettesítő támogatásban** részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. 2011. szeptember 1-től közfoglalkoztatás keretében csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak. Számukra a közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát a munkaügyi kirendeltség ajánlja. Új elem lett a szabályozásban, hogy az ügyfél a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével köteles elfogadni. A 35 év alatti általános iskolai végzettséggel nem rendelkező álláskereső eltérő együtt működési kötelezettsége is megszűnik, nem a képzésben való részvétel lett az elsődleges együttműködési kötelezettség.

A közfoglalkoztatás visszautasítása a törvény erejénél fogva automatikusan kizárja a további ellátásból a munkanélkülieket !

2011. január 1-től három új közfoglalkoztatási forma kerül bevezetésre, amelyhez a munkáltatók támogatást vehetnek igénybe. Ezt a támogatást az önkormányzat számára kötelező és önként vállalt, rendeletbe foglalt közfeladat ellátására, valamint megállapodásban meghatározott más, közösséget szolgáló, illetve szociális feladat ellátására lehet igénybe venni.

Közfoglalkoztatási formák 2011. január 1-től:

- Önkormányzat által szervezett rövid időtartamú közfoglalkoztatás. *Napi 4 órás foglalkoztatás, 2-4 hónapos időtartamban, a munkabér a minimálbér, illetve a garantált bérminimum (szakmunka esetén) fele és csak foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket lehet foglalkoztatni ebben a közfoglalkoztatási formában.*

- Önkormányzat által szervezett hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás. *Napi 6-8 órás foglalkoztatás, 2-12 hónapos időtartamban, a munkabér a minimálbér, illetve a garantált bérminimum (szakmunka esetén) időarányos része, és minden álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatható ebben a közfoglalkoztatási formában.*
- Országos közfoglalkoztatási programok. *A foglalkoztatás legfeljebb 12 hónap időtartamban és teljes munkaidőben történhet, a munkabér minden egyes programban külön kerül meghatározásra. Ebben a közfoglalkoztatásban minden nyilvántartott álláskereső foglalkoztatható.*

Támogatást kaphatnak azok a vállalkozások, akik többek között bővítik a foglalkoztatottak létszámát és foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő személyeket kívánnak foglalkoztatni.³⁵

A XV. kerületi Önkormányzat a közfoglalkoztatás különböző formáit 1994 óta folyamatosan szervezi. A foglalkoztatásban résztvevők álláskeresői támogatásra szereztek jogosultságot, továbbá az Önkormányzat arra is törekedett, hogy a nyugdíjkorhatár betöltéséig minél többen rendelkezzenek a nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati idővel.

A közfoglalkoztatásban részt vevők foglalkoztatása egyrészt a Polgármesteri Hivatalban, a XV. kerületi Önkormányzat intézményeinél valósult meg. A **Palota - 15 Rehabilitációs és Közfoglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.**, a **RÉPSZOLG Környezetgazdálkodási és Foglalkoztatási Nonprofit Közhasznú Kft.**, továbbá a **Gazdasági Működtetési Központ** szervezi és foglalkoztatja a közfoglalkoztatásban résztvevőket, akiknek feladata az önkormányzati tulajdonú intézményekben meghatározott (karbantartási) feladatok ellátása, továbbá az önkormányzati területek, így különösen az önkormányzati közutak, közparkok, járdák, zöldterületek és a hozzá tartozó kerületi faállomány ápolása, karbantartása.

Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma, foglalkoztatási költsége

év	2010	2011	2012
Foglalkoztatásban résztvevők (fő)*	154	297	339
Foglalkoztatás költsége önk. önrész (eFt)	129.114	53.874	16.285

*A foglalkoztatottak közel 50 %-a minden évben a 45 – 61 év közötti korosztályba tartozott.

Tervezett intézkedés: a közfoglalkoztatás célja, hogy a munkaerőpiacról tartósan kiszorulóknak ne veszítsék el kapcsolatukat a munka világával, képességüket megtartsák a munkavégzésre és hasznos munkát végezzenek, dolgozzanak. Fontos feladat a segélyezettek munkaerőpiaci pozíciójának javítása, a segélyezés munka ellen ösztönző hatásának mérséklése, a foglalkoztatás növelése. Legfontosabb alapelvek, hogy együttesen érvényesüljön a társadalmi szolidaritás és egyéni felelősség, aki képes dolgozni az munkával járuljon hozzá a közteherviseléshez.

A minimum szintű ellátást továbbra is biztosítja az arra rászorulóknak, de a segítségnyújtás és az együttműködéssel szemben támasztott követelmények, valamint ezekhez kapcsolódó szankciók együttes alkalmazását szigorúan megköveteli.

Önkormányzatunk a munkanélküliek foglalkoztatása érdekében 2013. évben is – pályázat igénybe vételével – biztosítja a közmunka lehetőségét. A foglalkoztatásba bevonja gazdasági társaságait is intézményeit.

Lakásfenntartási támogatás

Szt. 38. § (1) A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztőrésztéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt

a) az e törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: normatív lakásfenntartási támogatás), vagy

b) az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek.

(1a) A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

(2) Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. Az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem megegyezik a háztartás összjövedelmének és a fogyasztási egységek összegének hányadosával.

39. § (1) Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A támogatás garantált minimuma 2.500,-Ft.³⁶

Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma, a támogatás összege

év	Normatív		Adósságkezelés melletti normatív	
	Fő	eFt	Fő	eFt
2010	434	15.510	164	2.699
2011	829	17.781	241	3.964
2012	1318	37.914	151	2.448

Helyi lakásfenntartási támogatásban részesülők száma és a támogatás összege

Normatív melletti kiegészítés			Adósságkezelés melletti normatív kiegészítés		Helyi, méltányos támogatás	
év	fő	eFt	fő	eFt	fő	eFt
2010	390	34.457	170	9.656	720	56.329
2011	694	32.935	235	11.683	537	34.393
2012	585	10.352	67	1.193	83	734

2011. augusztusában megszűnt a szociális alapú gáz- és távhőtámogatás, ezzel egyidejűleg változott a lakásfenntartási támogatással kapcsolatos jogosultsági feltételek. A jogalkotók gondoskodni kívántak ugyanakkor arról, hogy az érintett lakosság számára ne jelentsen vállalhatatlan terhet a lakásfenntartással kapcsolatos számlák kiegyenlítése, ezért az energiatámogatást beépül a lakásfenntartási támogatás rendszerébe. E tekintetben a cél az, hogy az energiatámogatásban részesülők köre teljes mértékben lefedett legyen a lakásfenntartási támogatással.

³⁶ E jogcímen megállapított támogatás esetén a települési önk. a folyósított támogatás 100%-át visszaigényelheti.

Az egybeolvasztással a lakásfenntartási támogatás feltételrendszere az alábbiak szerint módosult:

- a jövedelemszámítás módja az egy főre jutó jövedelem helyett az egy fogyasztási egységre jutó jövedelemre változik (a fogyasztási egységek mértéke és számítása az energiatámogatás szabályozásával azonos),
- a jogosulti kör kiszélesítése érdekében a normatív lakásfenntartási támogatás jövedelemhatára a jelenlegi öregségi nyugdíjminimum 150 %-áról (42.750,-Ft), az öregségi nyugdíjminimum 250 %-ára (71.250,-Ft) emelkedett.
- a normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege lakásfenntartás elismert havi költségének (háztartás) összes jövedelemhez viszonyított 20 %-os határa 30 % -ra emelkedik, ha a jogosult háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50 %-át,
- a támogatás egy hónapra jutó összege nem lehet kevesebb 2.500,-Ft-nál,
- támogatásra alanyi jogon jogosult az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy.

A lakásfenntartási támogatás új rendszere 2011. szeptember 1. napjától lépett hatályba.

A módosítás révén egyszerűsödött és egységesebbé vált a lakhatással összefüggő szociális ellátások rendszere, másrészt szélesebb körben részesülhetnek támogatásban azok a rászoruló is, akik egyéb fűtési nemeket, például fát, szenet, palackos gázt vagy fűtő-olajat használnak. Annak érdekében, hogy csak a valóban rászoruló családok részesülhessenek a lakásfenntartási támogatásban, a törvény előírja a **vagyonvizsgálat** lefolytatását. Az ellátást ezentúl elsősorban természetben kapják a segítségre szoruló, számlajóváírás formájában, növelve annak célzatosságát és hatékonyságát.

Tervezett intézkedés: a XV. kerületi Önkormányzat a rászoruló rezsi terheinek csökkentése érdekében rendszeresen tájékoztatást ad a helyi médiákon keresztül a támogatás megállapításainak feltételeiről annak érdekében, hogy mindenki megismerhesse a lakásfenntartási támogatás igénybevételének lehetőségét.

Ápolási díj

Szt. 40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

- a) súlyosan fogyatékos, vagy
- b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.

(2) Az ápolási díjat - a 43/B. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével - az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes **járási hivatal** állapítja meg.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazása során

- a) súlyosan fogyatékos személy az, akinek
 - aa) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes,
 - ab) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,
 - ac) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt közép súlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy közép súlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0-F84.9),

ad) mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükség szerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul;

b) tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

A **települési önkormányzat képviselő-testülete** - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150%-ánál alacsonyabb jövedelmi jogosultsági feltételt nem írhat elő.

Az Szt-ben meghatározott ápolási díj alapösszege az elmúlt években az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével egyezett meg. 2011. január 1-jétől az alapösszeg a költségvetési törvényben kerül meghatározásra. A fokozott ápolást igénylő, súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző személy részére az ápolási díj a fenti összeg 130 %-a. A helyi rendelet alapján megállapított méltányos ápolási díj pedig az alapösszeg 80 %-a volt.

A súlyosan fogyatékos, valamint a 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személyek ápolása esetén az ápolási díj összege azonos az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapössszeggel (2013. évben **29.500,- Ft**).

A fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy ápolása esetén az ápolási díj az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 130 százaléka (2013. évben **38.350,- Ft**).

A 18 év feletti tartósan betegek ápolása esetén az ápolási díj az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 80 százaléka (2013. évben **23.600,- Ft**).

Időtartama szolgálati időre jogosít, mivel **10** százalék nyugdíj járuléka levonásra kerül.

2006. január 1-jétől azok az öregségi nyugdíjban részesülők, akik már legalább 10 éve részesülnek – súlyos fogyatékos közeli hozzátartozó ápolása címén megállapított – ápolási díjban, a nyugdíjuk mellett továbbra is kaphatják a támogatást.

2013. január 1-jétől a járási hivatal a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző személy kérelmére a 44. § (1) bekezdésének *b*) pontjában foglalt összegű ápolási díjat állapít meg.

Ápolási díjban részesülők száma, támogatás összege

év	Alapösszegű		Fokozott		Méltányos	
	Fő	eFt	Fő	eFt	Fő	eFt
2010	166	47.857	103	38.589	311	62.516
2011	154	54.433	90	40.481	324	69.458
2012	168	59.853	89	39.851	315	67.252

Tapasztalataink szerint egyre több aktív korú, a munkaerőpiacról kiszoruló személy veszi igénybe e támogatási formát, mivel az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időnek számít.

A táblázatból jól kitűnik, hogy évről-évre emelkedik az ápolási díjban részesülők száma. Jelentős az emelkedés 2009. évhez viszonyítva. A fokozott ápolásra szoruló betegek száma nőtt, ezért 22,6 %-kal emelkedett a fokozott ápolást igénylőket gondozó támogatottak száma.

Tervezett intézkedés: az ápolási díj, mint támogatási forma a jövőben is fontos láncszeme lehet a szociális – egészségügyi ellátórendszernek, mivel kórházi, szociális otthoni elhelyezést válthat ki, amelyek köztudottan drága ellátási formák.

A 18 év feletti személyt ápolók részére nyújtott, **önként vállalt ellátás fenntartásának** szükségességét indokolja, hogy a rászorulókat gondozását, felügyeletét a házi gondozó szolgálat munkatársai a nap 24 órájában nem tudják biztosítani, sőt a 2008. évi jogszabályi módosítás folytán a 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkezők esetében nem is biztosíthatják. Az ápolási tevékenység ellenőrzésére azonban a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fordítani az Egyesített Szociális Intézmény munkatársainak segítségével. Önkormányzatunk a méltányos ápolási díj fenntartását a továbbiakban is szükségesnek tartja és biztosítja az ehhez szükséges költségvetési forrást.

Átmeneti segély

Szt. 45. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott átmeneti segélyt nyújt. Átmeneti segély pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.

A XV. kerületben - a hatályos önkormányzati rendelet³⁷ alapján - átmeneti segély nyújtható annak a személynek, ha

- a család egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg egyedül élő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át,
- családok esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 210 %-át.

Átmeneti segély egy családon belül csak egy személynek adható, egy hónapban egy, és egy évben egy háztartáson belül legfeljebb négy alkalommal. Összege az önkormányzati rendeletben szabályozott.

A XV. kerületben további segítséget jelenthet, hogy elemi kár miatt, vagy más rendkívüli esemény bekövetkeztekor – polgármesteri hatáskörben – családonként legfeljebb százezer forint támogatás adható. Természetben történő juttatás esetén a rendkívüli eseményhez igazodva a támogatás összege legfeljebb háromszázezer forint lehet.

A rendelet egyéb méltányosságot is lehetővé tesz ezen a területen: a Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság méltányosságból egy naptári évben legfeljebb két alkalommal támogatást nyújthat különösen:

- a) többletkiadással járó hosszantartó betegség, baleset esetén,
- b) megélhetést veszélyeztető rendszeres kiadások (pl. a család jövedelméhez képest magas rezsiköltségek),
- c) munkahely elvesztés, elemi kár és különös méltánylást érdemlő egyéb esetekben.

A támogatás egy naptári éven belül legfeljebb százezer forint összegű lehet.

Az átmeneti segélyt legtöbbször megélhetésre, a magas havi gyógyszerköltségre, kórházi tartózkodásra, a magas közüzemi számlák és közüzemi tartozások kiegyenlítésére, háztartási készülékek javíttatására, cipő, ruha, élelem vásárlására való hivatkozással kérik a .

37 1/2004. (I.30.) ök. rendelet a szociális és gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni ellátásokról

Átmeneti segélyben részesülők száma és a segély összege (Ft/év)

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	2240	1655	1990
Összesen (eFt)	78.755	33.013	38.862

Javaslat: Önkormányzatunk az átmeneti segélyezés rendszerét folyamatosan biztosítja a kerület rászoruló lakosai részére, de szigorúan megköveteli a rendkívüli élethelyzet vizsgálatát a rászorultság megállapításakor. Legfontosabb feladat annak kiszűrése, hogy csak a ténylegesen rászorultak jussanak hozzá a támogatáshoz, valamint a tartósan rossz anyagi helyzetben lévőket lehetőség szerint a rendszeres támogatások igénylése felé kell irányítani.

Szociális kamatmentes kölcsön

Az önkormányzat 2012. december 15. napjától ismét biztosította annak a lehetőségét, hogy a került lakossága meghatározott feltételek mellett igényelhesse a kamatmentes kölcsönt. Az igénybevétel feltételeit rendeletben rögzítésre került.

Átmeneti segély szociális kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható, ha a kérelmező, azt:

- vízóra felszereléséhez kéri,
- elemi vagy bűncselekményből származó káresemény károsultja, és a kár vonatkozásában biztosítással nem rendelkezik,
- OKJ-s tanfolyamot, képzést, vagy előírt továbbképzést szeretne elvégezni,
- orvosi segédeszközt kíván vásárolni,
- rendkívüli élethelyzetbe (például kórházi ellátás, súlyos betegség, gyermekáldás) került.
 - A kölcsön meghatározott célját a kérelemben meg kell jelölni, és azt megfelelően (eredeti okirattal) igazolni kell.
 - Kölcsön a meghatározottakon túl, csak azok részére nyújtható, akik a kérelem benyújtásakor (igazolt) rendszeres havi jövedelemmel rendelkeznek, és az egy főre jutó havi nettó jövedelmük meghaladja
 - egyedül élőknel az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
 - családok esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át, és nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át.

A kölcsön egy családon belül csak egy személynek állapítható meg. A kölcsön iránti kérelmekről a Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság dönt. A kölcsön összege nem haladhatja meg a 96.000,-Ft-ot. A kölcsön futamideje legfeljebb 12 hónap, mely időtartam a jogosultság megállapítása hónapját követő 2. hónap 1. napján kezdődik. A havi törlesztő részlet összege a kölcsönösszeg és a futamidő hónapjai számának hányadosa.

Temetési segély

Szt. 46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemetetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

Temetési segélyre³⁸ jogosult az a személy, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott és családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át (2013-ban 71.250,-Ft). Koporsós, urnás, szórásos temetés esetén a temetési segély összege a helyben szokásos legolcsóbb temetési költség 20 %, 35 %, 50 %-áig terjedhet.

A temetési segély nem adható annak a személynek, aki járadékban részesült hadirokkant eltemettetéséről gondoskodott és ezért részére az elhunyt lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője temetési hozzájárulást állapított meg.

Temetési segélyben részesülők száma és a segély összege (Ft/év)

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	305	193	168
Összesen (eFt)	16 556	11.582	12.474

Javaslat: a családok elszegényedése és az egyre emelkedő temetési költségek miatt továbbra is valós probléma, hogy az érintett hozzátartozók még az önkormányzat segítségével is csak nehezen, illetve még azzal együtt sem tudják a temetés költségeit kifizetni, ezért az önkormányzat a temetési költségek támogatását változatlan feltételek mellett biztosítja.

Egyéb támogatások

Szt. 26. § A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

Lakbértámogatás

Lakbértámogatásra a XV. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérlői az alábbi feltételek együttes megléte esetén jogosultak:

- az együtt lakó családtagok egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
- az együtt lakó családtagok az életvitelhez szükséges vagyontárgyakon túlmenően olyan forgalomképes ingó vagy ingatlan vagyonnal nem rendelkeznek, melyek együttes mértéke meghaladja az Szt. 4. § (1) bek. b) pontjába foglaltakat.
- a lakás szobaszáma nem haladja meg helyi rendeletben³⁹ meghatározott mértéket,
- a Palota Holding Zrt. igazolja a kérelem benyújtását megelőző 6 hónapra visszamenőleg a lakbér befizetését, vagy a kérelmező benyújtja a lakbérhátralék befizetésére kötött részletfizetési megállapodást.

Nem részesülhet lakbértámogatásban, aki a lakását részben vagy egészben albérletbe adás útján, vagy más módon hasznosítja, illetve a lakásban vagy annak egy részében vállalkozással kapcsolatos tevékenységet folytat.

A lakbértámogatás mértéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 15 százaléka⁴⁰, de nem lehet több a lakás után fizetendő havi lakbér 50 százaléknál.

38 1/2004. (I.30) ök.rendelet 11.§

39 27/2004. (VI.9.) ök. rendelet a lakásfenntartási támogatásokról

40 Hatályos 2011. március 1. napjától

Az ellátásban részesülők nem közvetlenül kapják meg a megállapított pénzösszeget, hanem a Palota Holding Zrt. részére történő átutalással, illetve jóváírással. Ez a módszer az elmúlt évek gyakorlatában jól bevált, mert így kizárólag a lakbér fedezetére szolgálhat a támogatás.

Lakbértámogatásban részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	95	109	132
Összesen (eFt)	2.460	3.087	4.496

Javaslat: a lakbértámogatás a lakhatást közvetlenül elősegítő támogatási forma, ezért – a bérlők érdekeit segítő – fenntartása továbbra is indokolt, különös tekintettel a lakbéremelésekre. A támogatást a lakbérhátralékkal rendelkező bérlők egy része nem veszi igénybe, ezért a Palota Holdinggal együttműködve fel kell tárnunk ennek okát.

Helyi támogatás

Lakásépítés, vásárlás, korszerűsítés támogatása⁴¹

Helyi támogatás nyújtható az önkormányzati rendeletben meghatározott méltányolható lakásigény mértékéig:

- lakás építéséhez, bővítéséhez, valamint emeletraépítés, tetőtér beépítés útján és egyéb módon történő lakás létesítéséhez,
- lakás tulajdonjogának, tulajdoni hányadának megszerzéséhez,
- lakóingatlan komfortfokozatának növeléséhez, víz és csatorna bekötéshez, vagy a fűtés korszerűsítéséhez,
- lakás vagy lakóingatlan életveszélyességének megszüntetésére és kár elhárításra,
- 2007-től a tetőszerkezet állagának megóvásához, illetve javításához is.

A helyi támogatás feltétele, hogy az igénylő családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének négyszeresét, illetve a kérelmezők a helyi rendeletben előírt egyéb feltételeknek megfeleljenek. A helyi támogatás kamatmentes kölcsön formájában nyújtható, mértéke az építkezés, illetve a vételár 20 százalékáig terjedhet. A helyi támogatás összege:

- első lakás vásárlása és építése esetén legfeljebb 1.000.000 forintig,
- korszerűsítés esetén legfeljebb 500.000 forintig,
- egyéb esetekben legfeljebb 600.000 forintig terjedhet.

A helyi támogatás futamideje - a kapott kamatmentes kölcsön összegétől függően 5 - 15 év. A Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság indokolt esetben a támogatás igénybevevőjét a részletfizetés alól legfeljebb 2 évre mentesítheti, illetve – a rendeletben meghatározott rendkívüli esetekben – a kölcsön visszafizetésétől eltekinthet.

A helyi támogatások éves keretösszegét a korábbi években nyújtott támogatások visszafizetése fedezi.

41 17/2006. (IV. 14.) Főv. Kgy. rendelet, 31/2006. (XII. 7.) ök. rendelet

Helyi támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	14	1	2
Összesen (eFt)	10.000	1.000	2.000

A gazdasági válság, a banki eladósodások miatt, 2008. évet követően kockázatos és nehéz banki kölcsönhöz jutni, ezért jelentősen visszaesett a helyi támogatást igénybevevők száma.

Javaslat: a támogatási forma fenntartása továbbra is indokolt, mivel elősegítheti a kerületben letelepedni kívánó családok számának növekedését, és így hatással lehet a kerület lakosságszámának stabilizálódására, illetve az életveszély-elhárítás és a korszerűsítés révén a kerületi lakásállomány állapotának javulására.

Fiatal házások első lakáshoz jutásának támogatása⁴²

Fiatal házások támogatása nyújtható a helyi rendeletben meghatározott méltányolható lakásigény mértékéig:

- magántulajdonú lakás építéséhez (ideértve tetőtér-beépítéssel, emelet-ráépítéssel, és nem lakás céljára szolgáló helyiség lakássá történő átalakításával történő önálló lakás építéssel),
- értékesítés céljára épített, illetve épített lakás vásárlásához,
- magánszemélyektől történő lakás vásárlásához,
- az Önkormányzat által elidegenítésre kerülő lakás megvásárlásához, kizárólag abban az esetben, ha a lakás beköltözhető állapotban, forgalmi értéken kerül eladásra. Fiatal házások támogatásában azok részesülhetnek, akik a helyi rendeletben előírt feltételeknek megfelelnek és a támogatás iránti kérelem benyújtásának időpontjában a házastársak egyike sem töltötte be a 40. életévét, továbbá a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum mindenkor legkisebb összegének a két és félszeresét (71.250,-Ft).

A fiatal házások támogatása egyösszegű és vissza nem térítendő, összege:

- 3 és ennél több gyermekes fiatal házások esetében 300.000 forint,
- 2 gyermekes fiatal házások esetében 250.000 forint,
- 1 gyermekes és gyermektelen fiatal házások esetében 200.000 forint.

Fiatal házások támogatásában részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	2	2	0
Összesen (eFt)	600	1.000	-

Javaslat: a támogatás fenntartása továbbra is indokolt, mivel lehetőséget biztosít a fiatalok első saját tulajdonú lakáshoz jutásához. A jövőben (2014-től) - az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten - célszerű lenne a támogatás összegének emelése.

4.1.2 TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK

Természetbeni ellátás különösen az Erzsébet-utalvány, az élelmszer, a tankönyv, a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások közül természetbeni szociális ellátás formájában

- a) a rendszeres szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- b) a lakásfenntartási támogatás,
- c) az átmeneti segély és
- d) a temetési segély nyújtható.

Köztemetés

Szt.48. § (1) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy köz költségén történő eltemettetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy*
- b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.*

(2) Az elhunyt személy elhalálása időpontjában fennálló lakóhelye (a továbbiakban: utolsó lakóhely) szerinti települési önkormányzat a köztemetés költségét az (1) bekezdés szerinti önkormányzatnak megtéríti. A megtérítés iránti igényt a köztemetés elrendelésétől számított egy hónapon belül kell bejelenteni.

A köztemetés az önkormányzat által természetben nyújtott támogatási forma. Az esetek zömében akkor kerül sor köz költségén való temetés elrendelésre, amikor az arra köteles személy, bár ismert, de nem képes kötelességének eleget tenni. Az esetek kisebbik hányadában az eltemettetésre köteles személy valamilyen okból nem lelhető fel.

Szükség esetén a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodni az elhunyt személy eltemettetéséről. Ha a haláleset a XV. kerületben történt gondoskodni kell a köz költségén történő temetésről. Nem kerületi lakos köztemetése esetén a költségeket az elhunyt állandó lakhelye szerinti település önkormányzatától kell visszaigényelni. Önkormányzatunkat terheli azon elhunyt személyek köztemetésének költsége, akik kerületi lakosok voltak, de más önkormányzat közigazgatási területén haltak meg, és így került sor köz költségén történő temettetésükre.

A halálesetek többsége kórházban következik be, és mivel a XV. kerületben nem működik fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi intézmény, így a XV. kerületben a köztemetések iránti intézkedések száma alacsony, bár az utóbbi években emelkedést mutat.

Köztemetések száma és a támogatás összege (Ft/év)

Köztemetés	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	33	61	73
Összesen (eFt)	2.388	3.332	5.686

A köztemetésre felhasznált összeg az adott évben tartalmazza az elhunyt állandó lakóhelye szerinti települési önkormányzattól visszaigényelt és teljesített összeget, valamint az eltemettetésre köteles személy általi költségterítést is.

Tervezett intézkedés: a XV. kerületi Önkormányzat gondot fordít arra, hogy a kerületben élő családok az elhunytak temetéséről megfelelően gondoskodni tudjanak. Annak érdekében, hogy anyagiak miatt ne köztemetésre kerüljön sor az érintett ügyfelek lehetőségeit figyelembe véve - részükre információt, tanácsot adnak, és anyagi segítséget nyújtanak (temetési segély). Fontos, hogy a köztemetés csak, mint legutolsó lehetőség maradjon meg, amennyiben más formában nem lehet gondoskodni az elhunyt eltemetéséről. Ilyen esetben az eddig kialakult gyakorlatot a továbbiakban is fenn kell tartani, de vizsgálni kell a kötelezett személy anyagi helyzetét.

Közgyógyellátás

Szt. 49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

(2) A közgyógyellátási igazolvánnyal (a továbbiakban: igazolvány) rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig,

b) egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá

c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra [az a)-c) pont szerinti a továbbiakban együtt: gyógyító ellátás].

(3) A (2) bekezdés b)-c) pontja szerinti esetben a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig vehető igénybe térítésmentesen az ellátás.

(4) A gyógyszerkeret

a) a rendszeres gyógyszerigények támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és

b) az akut megbetegedésből eredő gyógyszerigények támogatását szolgáló eseti keretből tevődik össze.

A jogosultság normatív, méltányossági jogcímen állapítható meg. A méltányossági alapon kiadható igazolványokra való jogosultság a helyi rendeletben meghatározott jövedelemhatárok és a rendszeres gyógyító eljárás költségének figyelembevételével kerül megállapításra. A méltányossági alapon kiállított igazolvány után a települési önkormányzat térítést fizet. A térítés az igazolvány kiállítását követő egy év időtartamra szól. A térítés összege a megállapított gyógyszerkeret éves összegének 30 %-a, amelyet a kiállítástól számított három napon belül az önkormányzat székhelye szerint illetékes Fővárosi Egészségbiztosítási Pénztárnak utal át.

a) Alanyi jogon⁴³ jogosult az ellátásra: az intézeti elhelyezett, az intézeti és állami nevelt kiskorú; a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személy; a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott; a központi szociális segélyben részesülő; a rokkantsági járadékos, továbbá az a személy, aki

- rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
- rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- rokkantsági ellátásban részesül, de nem felel meg a fenti két feltételnek, de a közgyógyellátásra való jogosultságát 2012. április 15-éig megállapították,
- öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy- öregségi nyugdíjban részesül, és a

⁴³ A járási hivatal állapítja meg.

nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült 30%-os egészségi állapotára, vagy I.II. csoportú rokkantságára tekintettel,
– az aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

b) Normatív alapon⁴⁴ jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek az egészségbiztosítási pénztár által elismert térítési díja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja (2.850,- Ft), feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (**28.500,- Ft**), egyedül élő esetén 150%-át (**42.750,- Ft**)

A közgyógyellátás speciális támogatási forma a szociálisan rászorult személy egészségi állapota megőrzéséhez, helyreállításához kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

A közgyógyellátás gyógyszer szolgáltatása esetében a szükségeltettekhez igazodó gyógyszerkeret megállapítására kerül sor, amely két részből tevődik össze: a jogosult krónikus betegségéhez igazodó terápiát szolgáló egyéni gyógyszerkeretből és az év közben bármikor jelentkező akut megbetegedés kiadásaihoz kapcsolódó eseti keretből.

c) Méltányossági alapon: A jegyző méltányosságból állapítja meg a közgyógyellátást annak a szociálisan rászorult személynek, aki rendelkezik a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételekkel. 2013. évben méltányos közgyógyellátási igazolványt kaphat az a **85 év alatti egyedül élő** akinek havi rendszeres jövedelme nem haladja meg a **88.350,-Ft-ot**, az a **családost** akinek a családjában az egy főre jutó havi rendszeres jövedelme nem haladja meg **82.605,-Ft-ot**, és az a **85 év feletti egyedül élő** akinek havi rendszeres jövedelme nem haladja meg a **94.050,- Ft-ot**, és az a **családost** akinek a családjában az egy főre jutó havi rendszeres jövedelem nem haladja meg **88.350,-Ft-ot**.

Közgyógyellátásban részesülők száma, méltányossági alapon kiállított igazolványok után fizetett térítési díja

Megnevezés	2010	2011	2012
Alanyi jogon	1767	1781	1714
Normatív alapon	330	343	383
Méltányossági alapon	1831	1594	1327
Összesen (fő)	3928	3718	3424
Méltányossági alapon megállapított jogosultság után fizetendő térítés (eFt)	43.048	37.864	30.872

Az alanyi jogon kiállított igazolványok tulajdonosai között a legnagyobb arányban az I. és II. csoportú rokkantak vannak, illetve megemlítendő az emelt szintű családi pótlékban részesülők száma is. Kevesebben vannak a hadigondozottak, és rendszeres segélyezettek, a rokkantsági járadékban részesülők, valamint az egyéb alanyi indokkal jogosultak.

Az elmúlt években a méltányossági alapon kiállított igazolványok száma folyamatosan **csökkent**, 2012. évben az összes kiállított igazolvány 38,75 %-át tette ki.

A csökkenés oka, hogy a nyugdíjemelések miatt sokan a helyi rendeletben megállapított maximális jövedelemhatár fölé kerültek, így a méltányos közgyógyellátásra nem voltak jogosultak.

44 A járási hivatal állapítja meg.

A közgyógyellátásra jogosultak részére megállapítható egyéni gyógyszerkeret legmagasabb havi összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg, melynek összege évek óta 12.000,-Ft/hó. Az elmúlt években a rászorultak részére átlagosan havi 6.000,-Ft gyógyszerkeret került megállapításra, mely alapján az Önkormányzat által fizetett térítési díj átlag 23.400,-Ft/fő/év.

Tervezett intézkedés: A gyógyszerárak emelkedése miatt sokan nem tudják kiváltani gyógyszereiket, az idős lakosság egészségi helyzete miatt nagy az igény a gyógyszerköltségek támogatására. Ezért a méltányossági közgyógyellátás kialakult szerkezetét a XV. kerületi Önkormányzat továbbra is biztosítja, de folyamatosan a költségvetés adta lehetőségekhez igazítja a támogatás rendszerét, jövedelemhatárait és a támogatottak körét.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság⁴⁵

Szt. 54. § (1) A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

a) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,

b) aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A szociális rászorultság igazolásáról hatósági bizonyítványt állítanak ki. A bizonyítvány hatályossága 1 év. A bizonyítvány birtokában járulékfizetés nélkül lehet igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást.

Az elmúlt évben jelentősen megemelkedett a jogosultak száma, melynek oka egyrészt, az emelkedő munkanélküliek száma, másrészt az, hogy kerületünkben a TB jogszabályok betartását szigorúbban ellenőrzik az egészségügyi szolgáltatók.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságban részesülők száma

Eü. szolgáltatásra való jogosultság	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	256	382	417
Összesen (eFt)	-	-	-

Adósságkezelési szolgáltatás

Szt. 55. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. A települési önkormányzat határesetében megjelölt időponttól adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

a) akinek

aa) az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, és akinek a (2) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy

ab) a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint

c) aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadón való részvételt.

Az (1) bekezdés alkalmazása során adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó

45 2013. január 1-jét követően a járási hivatal állapítja meg.

- a) közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás),
- b) közös költség-hátralék, valamint az épület- és fűtőkorszerűsítéssel járó külön költség hátralék,
- c) a lakbérhátralék,
- d) a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználási kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

(3) Az (1) bekezdés b) pontjában említett összeghatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő.

(4) Az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet 21 napon belül kell elbírálni.

(5) Az adósságkezelési szolgáltatás időtartama - a (6) bekezdés szerinti eset kivételével - legfeljebb tizenhét hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(6) Ha a (2) bekezdés d) pontja szerinti adósság az (5) bekezdés szerinti időtartam alatt nem kezelhető, az adósságkezelési szolgáltatás időtartama legalább huszonnégy, de legfeljebb hatvan hónap, amennyiben

- a) az adósság összege meghaladja a kétszázezer forintot,
- b) a tartozás meghaladja a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének 50%-át, és
- c) az adós hozzájárul az adósságkezelés időtartamára a támogatás összegét biztosító jelzálogjognak, valamint elidegenítési és terhelési tilalomnak ingatlanára történő bejegyzéséhez, illetőleg feljegyzéséhez.

(7) A jelzálogjog bejegyzésének és az elidegenítési és terhelési tilalom ténye feljegyzésének kezdeményezéséről az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultságot megállapító határozat rendelkezik. A határozat az ingatlanügyi hatósággal közölni kell. Az ingatlanügyi hatóság a jelzálogjogot és az elidegenítési és terhelési tilalmat az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzi, illetőleg feljegyzi.

(8) A Magyar Állam az 1988. december 31-ét megelőzően hatályban volt jogszabályok alapján felvett egyes lakáscélú kölcsönökből eredő adósságok rendezéséről szóló kormányrendelet alapján megvásárolt követelésével összefüggésben történő befizetésről a hitelszerződéssel érintett ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat javára lemond.

(9) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(10) A (9) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

55/A. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

- a) adósságkezelési tanácsadásban, és
- b) adósságcsökkentési támogatásban

részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb háromszázezer forint, az 55. § (6) bekezdése szerinti esetben legfeljebb hatszázezer forint lehet. A támogatás - az 55. § (6) bekezdése kivételével - egy összegben vagy havi részletekben nyújtható az adós vállalásától függően.

(3) Azon személynek, akinek vezetékes gáz-, illetőleg áramszolgáltatási díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, a szolgáltatás visszaállítása érdekében előrefizetős gáz- vagy áramszolgáltatást mérő készülék is biztosítható, feltéve, hogy lakásfenntartási támogatásban részesül és tartozásának megfizetése érdekében megállapodást köt a szolgáltatóval, valamint legalább egyéves időtartamra vállalja a készülék rendeltetésszerű használatát.

(4) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(5) Az önkormányzat a lakást veszélyeztető mértékű adósság felhalmozódásának elkerülése céljából a követelés jogosultjával megállapodást köthet, melynek keretében - az adós írásbeli beleegyezése esetén - a követelés jogosultja az adós lakóhelye szerint illetékes település jegyzőjét félévente tájékoztatja a legalább háromhavi tartozást felhalmozó adósokról.

Az Szt. felhatalmazást ad a helyi önkormányzatoknak arra, hogy rendeletük alapján adósságkezelési szolgáltatást nyújtsanak. Kerületünkben a lakó-, illetve tartózkodási hellyel rendelkező szociálisan hátrányos helyzetben lévő tulajdonosok, bérlok, haszonélvezők részesíthetők adósságkezelési szolgáltatásban. A két pilléren nyugvó, a pénzbeli támogatást és tanácsadást magába foglaló adósságkezelési szolgáltatás a további adósságok felhalmozódását hivatott megakadályozni. Az adósságkezelési szolgáltatásban résztvevők egy éven keresztül alanyi jogon lakásfenntartási támogatásban is részesülnek.

Az adósságkezelési támogatás folyósítása a díjhátralékot nyilvántartó és kezelő cégek felé történik. A támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósság 75 %-át, összege legfeljebb

300.000 forint lehet, kivéve a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló tartozás, melynek összege legfeljebb 600.000 forint lehet.

Az adósságkezelési szolgáltatás nyújtásának feltétele az, hogy a támogatott az önkormányzat által megállapított támogatás és az adósság különbözetének megfizetését (önrész) vállalja, valamint vegyen részt az adósságkezelési tanácsadáson.

2005. évben került bevezetésre az úgynevezett méltányos adósságkezelési szolgáltatás, melynek során a 3 vagy több gyermeket nevelő család, gyermekét egyedül nevelő szülő, rokkant, vagy súlyosan fogyatékos személy kedvezőbb feltételekkel juthat a szolgáltatáshoz, mivel esetükben a jövedelemhatár 300 %, illetve egyedül élőkénél – 350 %.

Az adósságkezelési tanácsadást az **Újpalotai Családsegítő Szolgálat** adósságkezelési tanácsadással foglalkozó szociális munkásai látták el, 2012. július 31-ig a Háztartási Adósságkezelési Tanácsadó (HAT) csoport keretein belül. 2012. augusztus 1-től – a szervezeti átalakításnak köszönhetően – ezt a feladatot a komplex családgondozáson belül végzik az **adósságkezelési tanácsadók**. Munkájukat a családgondozó **esetmenedzserek** tevékenysége közvetlenül segíti. Az ügyfelek csakúgy, mint az átszervezés előtt, havonta kötelesek megjelenni, s igazolni a vállalt kötelezettségük teljesítését, illetve emellett a tanácsadó munkatársak életvezetési tanácsokkal látják el őket.

Az adósságkezelés hatékonysága szempontjából fontos elem a keret-megállapodást, amely az Önkormányzat valamint a Szolgáltatók között áll fenn. Ez a megállapodás nagyban hozzájárul ahhoz, hogy csökkent azoknak a háztartásoknak a száma, amelyek kezelhetetlen, milliós nagyságrendű tartozásokat halmoztak fel.

Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	176	239	153
Összesen (eFt)	23 279	31.847	21.203

Tervezett intézkedés: kiemelt cél a kerületi, rászoruló lakosság adósságkezelésbe történő, minél szélesebb körű bevonása a lakhatással kapcsolatos adósságterheknek enyhítésére. Szorgalmazni kell az adósságkezelési szolgáltatás igénybe vételét, valamint az **előrefizetős (kártyás) készülékek felszerelését**. Jelzőrendszer működtetésével, tájékoztatással mind a Polgármesteri Hivatalban, mind a Palota Holding Zrt-nél segíteni kell e támogatás igénylését.

(A 3. számú mellékletben található táblázatban a fővárosi lakosság teljes adósságállományának csak az a része látható, amelyet a Díjbeszedő Rt. szed be és tart nyilván. A Díjbeszedő Rt.-nél nyilvántartott hátralék-táblázat szerint, a legnagyobb összeggel a III., XV. és XXI. kerület lakosai tartoztak, míg 2007-ben III., IV. és a VIII. kerület lakói voltak a „dobogós adósok”. Kerületünkben 2007 óta átrendeződés tapasztalható: jelentősen növekedett a 100 00,- és 500 00,-Ft közötti adóssággal rendelkezők száma és nem csökkent a milliós tartozással rendelkezők száma.

Összességében elmondható, hogy a kerületi adósságállomány minden indikátora kedvezőtlenül alakult: 2009-hez képest tovább növekedett –újabb 170 millió Ft-tal!)

Egyéb természetbeni támogatások

Tankönyv és füzetcsomag támogatás

A tankönyv piac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. tv 8. § határozza meg az iskolai tankönyvek ingyenes rendelkezésre állását.

Tt. 8. § (4) Az iskolai tankönyvrendelésnek biztosítania kell, hogy - az iskolától történő tankönyv-kölcsönzés, napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevétele, használt tankönyvek biztosítása, illetőleg tankönyvek megvásárlásához nyújtott pénzübeli támogatás útján - a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő minden olyan tanuló részére, aki

- a) tartósan beteg,*
- b) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,*
- c) pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar),*
- d) három- vagy többgyermekes családban él,*
- e) nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult,*
- f) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül*

a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre (normatív kedvezmények). A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő - nevelőszülőnél, gyermekotthonban, vagy más bentlakásos intézményben nevelkedő - ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett tanuló után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény. Az iskola igazgatója felel a normatív kedvezmények biztosításáért.

A tanulók ingyenes tankönyvellátásának biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra.

A támogatási összeg azonban nem fedezte és továbbra sem fedezi a tankönyvek beszerzési árát, így az ingyenesség biztosításához önkormányzati támogatás is szükséges.

A vonatkozó helyi rendelet szerint 2011-2012. tanévben az 1-8. évfolyam tanulója, egyszeri 4.000,-Ft, a 9-13. évfolyam tanulója, egyszeri 5.000,-Ft, a 6 évfolyamos gimnázium 7-8. évfolyamos tanulója, egyszeri 5.000,-Ft, és a 8 évfolyamos gimnázium tanulója egyszeri 5.000,-Ft-os tankönyvtámogatás illeti meg. Az általános iskola 1. évfolyamos tanulóját 2011-ben egyszeri füzet- és tanszercsomag illette meg.

Tankönyvtámogatás

Év	2010	2011	2012
Támogatásban részesülők száma (fő)	5 966	4 234	2 194
Összesen (eFt)	27 291	29.617	20.094

Füzetcsomag támogatás

Év	2010	2011	2012
Támogatásban részesülők száma (fő)	595	555	530
Összesen (eFt)	1 493	1.356	1.434

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2013. január 1-jétől hatályos 74.§ (1) bekezdése alapján „az állam gondoskodik -az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a **köznevelési alapfeladatok ellátásáról**”.

Az állami fenntartásba kerülő köznevelési intézmények fenntartói feladatainak ellátására a Kormány a 2022/2012. (VII.27.) Korm. rendelettel a központi hivatalként működő **Klebelsberg Intézményfenntartó Központot** jelölte ki. 2013. január 1-jével létrejöttek a tankerületek is, amelyeknek feladata az oktatással kapcsolatos fenntartói feladatok ellátása. A 2013/2014. tanévben az önkormányzatnak nem volt jogi lehetősége a tankönyv- és füzetsomag támogatás biztosítására a kerületi diákok számára.

Tervezett intézkedés: az Önkormányzat kiemelt célja, hogy anyagi lehetőségeihez mérten, a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan, tankönyv- és füzetsomag biztosítson a XV. kerületi diákok számára, amelyhez megkeresi a jogi lehetőséget.

Gyermekélelmezés támogatása⁴⁶

Az 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról rendelkezik arról hogy a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapelátás, illetve gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért, gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a fiatal felnőttek utógondozói ellátásáért térítési díjat kell fizetni.

A Gyvt. 151. § (5) Gyermekétkeztetés esetén

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

aa) bölcsődés,

ab) óvodás,

ac) 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, aa)-ac) alpont szerinti életkorú gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50%-át,

d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át, kedvezményként kell biztosítani [az a)-e) pont a továbbiakban együtt: normatív kedvezmény].

(6) A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Nem jár a tanulónak kedvezmény azon étkeztetésére, amely kedvezményre - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött - tanulószerveződése alapján már jogosult.

(8) A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő - nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben nevelkedő - ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény.

(9) A gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat, illetve - ha a gyermek nem állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben részesül étkezésben - a nevelési-oktatási intézmény vezetője - a nem állami fenntartó által megállapított szabályok keretei között - a gyermek egyéni rászorultsága alapján további gyermekenkénti kedvezményt állapíthat meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ingyenes étkezés az elmúlt években fokozatosan került bevezetésre. Jelenleg a bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevő, valamint az 1-9 osztályos jogosultak számára biztosított.

A gyermekétkeztetéshez kapcsolódó kedvezmények biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra. A XV. kerületi Önkormányzat rendelete szerint a gyermekek egyéni rászorultság alapján további kedvezményben részesülhetnek.

A rendelet szerint továbbra is ingyenes étkeztetést kell biztosítani azon gyermekek részére, akik állami gondoskodás alatt állnak és kerületi lakóhelyű nevelőszülőknél vannak elhelyezve.

⁴⁶ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. §-nak és a 151. §-nak a figyelembevételével

Az önkormányzat által fenntartott nyári napközi táborban, gyermektáborokban a gyermekek ugyanazt az egyéni rászorultság alapján megállapított kedvezményt vehetik igénybe, amit a tanév során részükre a gyermekintézmény megállapított.

Az intézményekben érvényes személyi térítési díjból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, de ingyenes étkezésben nem részesülő gyermek az alábbi kedvezményekben részesülhet:

- a) ha a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100 %-át, a kedvezmény mértéke 40 %,
- b) ha a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120 %-át, a kedvezmény mértéke 25 % azzal, hogy az összes kedvezménnyel csökkentett – fizetendő – térítési díj összege nem lehet kevesebb az intézményi térítési díj 10 %-ánál.

A gyermekek részére a térítési díjhoz járó díjkedvezmény az oktatási – nevelési intézményeken keresztül került biztosításra. Az intézmények az igényelt keretösszeggel évente elszámoltak, melyeket a Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság ellenőrzi és hagyott jóvá.

A vonatkozó rendelet 2013. májusában módosításra került figyelemmel arra, hogy az oktatási intézmények már nem tartoznak az önkormányzat fenntartásába. A kedvezmény iránti kérelmet a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülője vagy más törvényes képviselője nyújthatja be a polgármesterhez.

Az elmúlt években a szociális célú nyári gyermekétkeztetés keretében elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek napi egyszeri meleg-étkeztetésének biztosításához támogatás igénylésére volt lehetőség.

A támogatás összege azonban nem fedezte a teljes költségeket, ezért az Önkormányzat kiegészítésére is szükség volt az étkeztetés biztosításához.

A gyermekélelmezés önkormányzati támogatása

Év	2010	2011	2012
A tanév során támogatásban részesülők száma (fő)	1 019	574	430
Összege (eFt)	18 505	5.095	5.545
Napközis táborban támogatásban részesülők száma (fő)	185	162	64
Összesen (eFt)	870	1.286	318
Szociális célú nyári étkezésben részesülők száma (fő)	311	417	351
Összesen (eFt)	1 595	5.243	2.284

Tervezett intézkedés: a gyermekétkeztetés biztosítását változatlan feltételekkel és összegben szükséges fenntartani, tekintettel a kerületi, rászoruló családok jelenlegi anyagi helyzetére.

Újszülöttek támogatása

A XV. kerület Önkormányzat 2013. március 14. napjától bevezette az újszülöttek támogatása érdekében indított programját. Az újszülöttek támogatásának formája egy ún. babakelengye csomag, mely egy egyszeri, természetbeni szociális ellátás. A csomag tartalma: egy takaró,

pelenka és egyéb babaápolási vagy gondozási szerek, eszközök. A csomag értéke 2013. évben 6.600,-Ft gyermekenként. A támogatás feltétele XV. kerületi bejelentett lakóhely.

Tervezett intézkedés: a program fenntartása és az önkormányzat anyagi lehetősége szerinti bővítése.

HPV vírus elleni védőoltás⁴⁷

Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzat Képviselő-testülete 2009 decemberében arról döntött, hogy a háziorvosok ajánlásával minden kerületben élő, 18 év alatti fiatal lánygyermek méhnyakrák elleni védőoltásának költségét átvállalja. Az Önkormányzat ezzel a lépéssel is szeretné a felnövekvő ifjúság egészségét megvédeni, valamint megkönnyíteni a kerületben élő szülők helyzetét, mivel sok család számára jelentős anyagi terhet jelent a védőoltás áránál kifizetése.

Az ajánlott védőoltások egyik legfontosabb fajtája a méhnyakrákot és a genitális szemölcsöt okozó humánpapilloma vírus (HPV) ellen nyújt védelmet. Magyarországon közel 1000-1200 halálesetet okoz évente a HPV vírus. Ez felelős a nyálkahártyákon kialakuló rosszindulatú daganatok többségéért. A HPV fertőzésnek nincs igazi gyógyszere, egyedül a megelőző védőoltás akadályozza meg kialakulását.

A védőoltás beadása három részletben történik, ennek optimális ideje a 12-15 éves kor. Ez az oltás azonban rendkívül költséges, a közel 90.000 forintos árat nem minden szülőnek áll módjában kifizetnie.

HPV oltásban részesülők száma és a ráfordított költség összege

Év	2010	2011	2012
Oltottak száma (fő)	166	151	180
Összesen (eFt)	2.988	2.718	3.240

Tervezett intézkedés: önkormányzatunk a prevenció érdekében, valamint a szülők anyagi helyzete miatt, folytatni kívánja a HPV vírus elleni védőoltás programot kiterjesztve a fiú gyermekek számára is, amelyhez biztosítja a szükséges anyagi forrást. *(Várhatóan 2014. január 1-jétől a 12 éves lánygyermek számára ingyenessé válik a védőoltás.)*

Szépkorúak jubileumi köszöntése

Önkormányzatunk rendszeresen – igény szerint - köszönti a jubiláló (100 éves) szépkorúakat oly módon, hogy a polgármester, az alpolgármester és a körzeti képviselők ajándékkal kedveskednek a születésnapjukat ünneplő kerületi lakosoknak.

A 100 évesek száma a XV. kerületben (év/fő)

Év	2010	2011	2012
fő	6	5	7

Tervezett intézkedés:a köszöntés szép hagyományának fenntartása.

Utalványok (tüzelőutalvány, vásárlási utalvány)**Tüzelőutalvány**

A XV. kerületi Önkormányzat az arra rászoruló kérelmezők részére - a rendeletében szabályozott feltételek megléte esetén, – természetbeni juttatásként - tüzelőutalványt biztosít. Az utalvány fa és szén vásárlására jogosító készpénzt helyettesítő okmány. Tapasztalatok szerint az utóbbi időben növekvő igény mutatkozik a tüzelőutalvány iránt. Vannak olyan családok akiknél - a gáz-, vagy elektromos áramdíj hátralék rendezésének hiánya miatt - az energiaszolgáltatás kikapcsolásra került. Sokan ilyen esetben hagyományos fűtési móddal próbálnak fűteni, de a legtöbb esetben még ezt sem tudják megoldani segítség nélkül. A fenti okok miatt jelentkező igények kielégítése érdekében az önkormányzat 2009. október 15-től 6 db 10.000,-Ft, továbbá rendkívüli hideg esetén plusz 2 db 10.000,-Ft névértékű tüzelőutalvány adható. Tüzelőutalványra az a személy jogosult akinek az egy főre jutó jövedelme – családban élő esetében – nem haladja az 59. 850,-Ft-ot, egyedül élő esetében a 71. 250,-Ft-ot, továbbá nem rendelkezik vagyonnal, korszerű fűtéssel és nem részesül lakásfenntartási támogatásban. A Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság méltányosságot gyakorolhat, ha a kérelmező nem felel meg a jogosultsági feltételnek.

Tüzelőutalványban részesülők száma, és a támogatás összege

Év	2010	2011	2012
Ellátottak száma (fő)	132	123	114
Összesen (eFt)	6 530	6.091	4.940

Tervezett intézkedés: a tüzelőutalvány rendszerének fenntartását az önkormányzat továbbra is szükségesnek tartja, mivel az arra rászoruló személyek, családok részére azonnali segítséget jelent, egyben jellege miatt más célra nem használható fel.

Vásárlási utalvány

A XV. kerületben élelmiszervásárlási utalvány adható egy hónapban egy családnak maximum 2.000,-Ft értékben. Ez a természetbeni juttatás krízishelyzetben használható, amikor azonnal kell – elsősorban az étkezés biztosítása céljából – segítséget nyújtani.

Tervezett intézkedés: a vásárlási utalvány rendszerét a XV. kerületi Önkormányzat a jövőben is biztosítja, fenntartja.

4.2 A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNY ALAPJÁN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK (SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK)

Az Szt. 56. § (1) bekezdése szerint a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

